

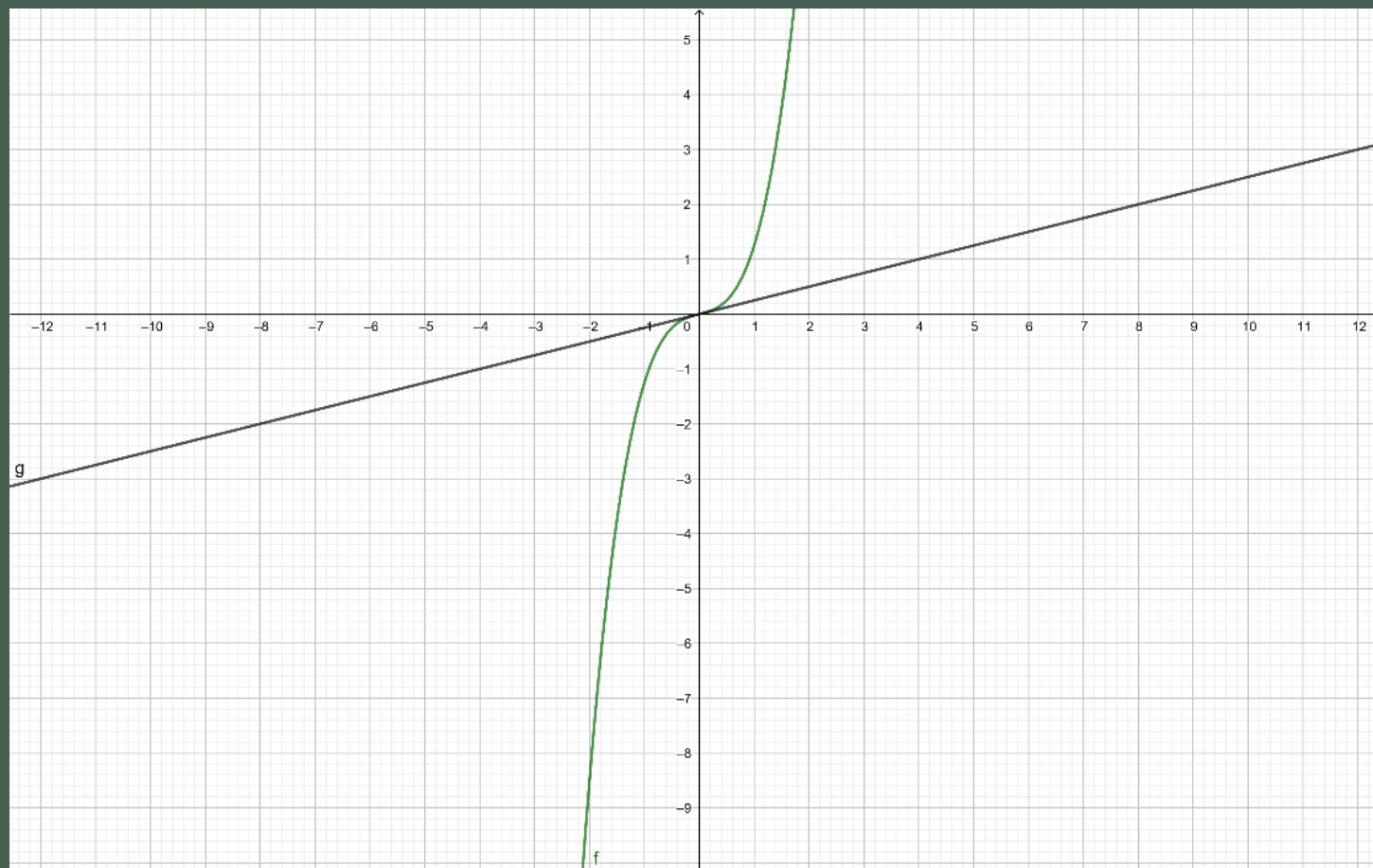

УГЛОВИ И ГРАФИК ФУНКЦИЈЕ

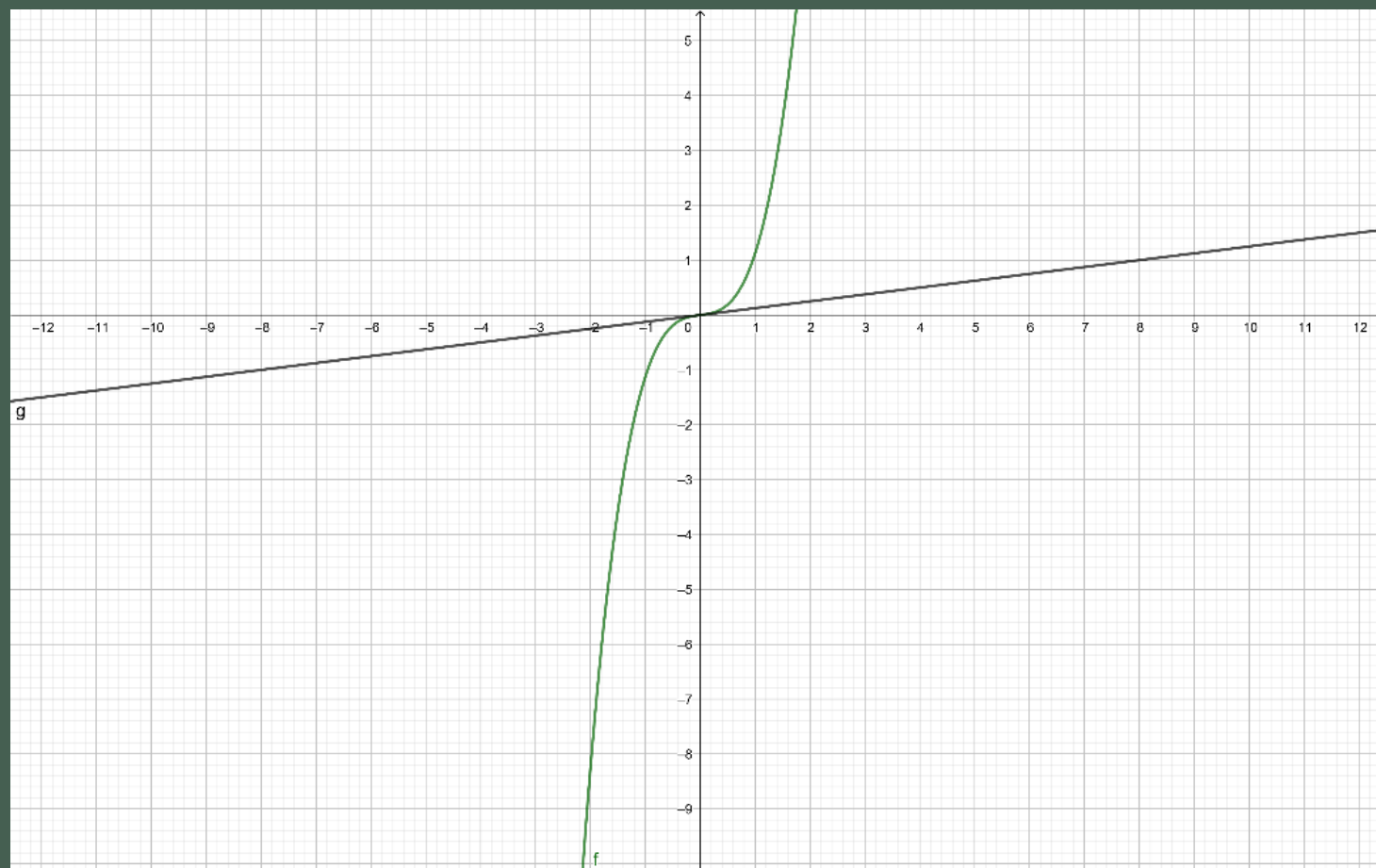
Милена Костадиновић, проф.
Синиша Мозетић, проф.

Уводни пример:

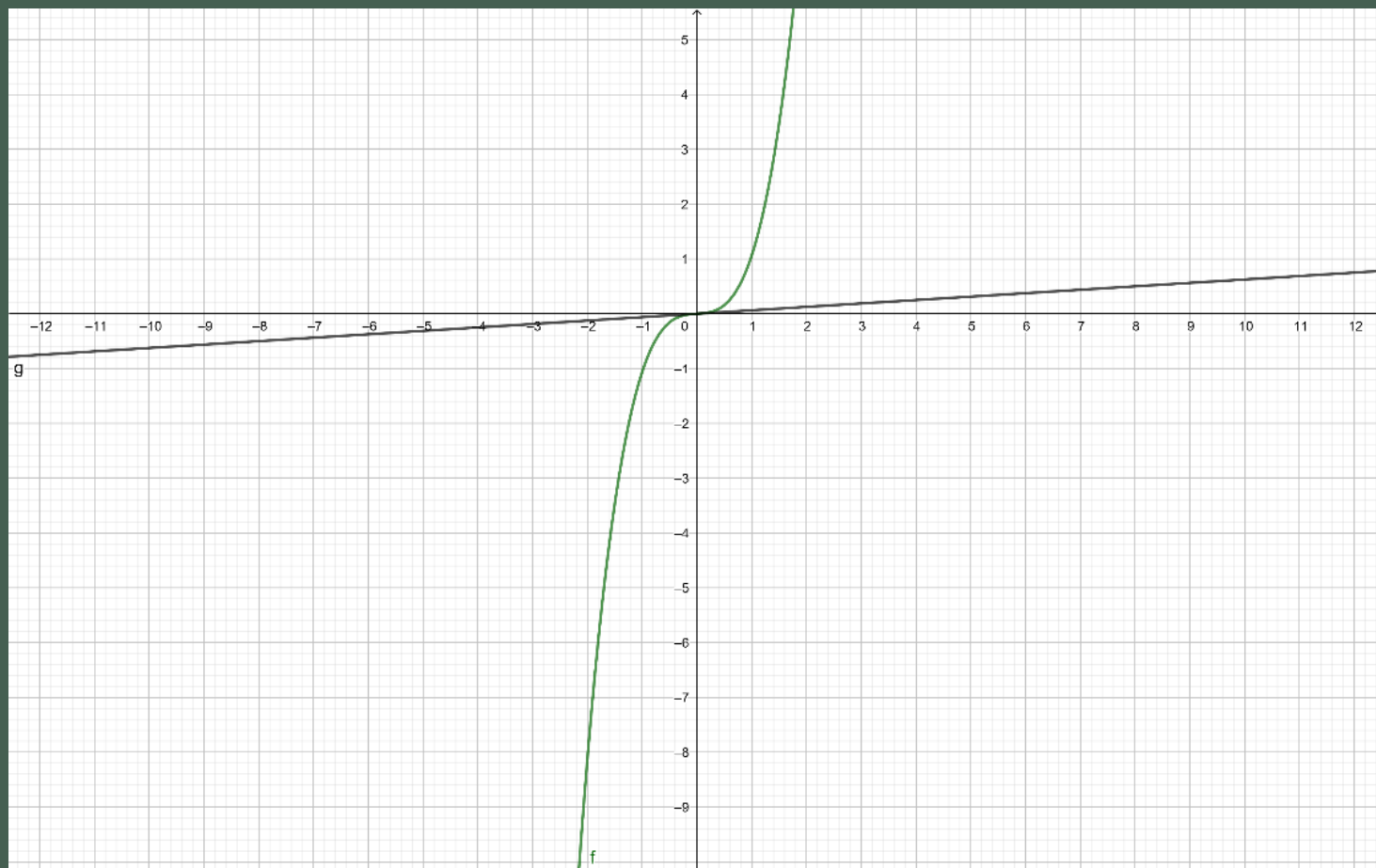
- На којој од датих слика је представљен график функције $y = x^3$, знајући да је дата права тангента функције на слици у тачки $T(0,0)$?

Слика 1/3

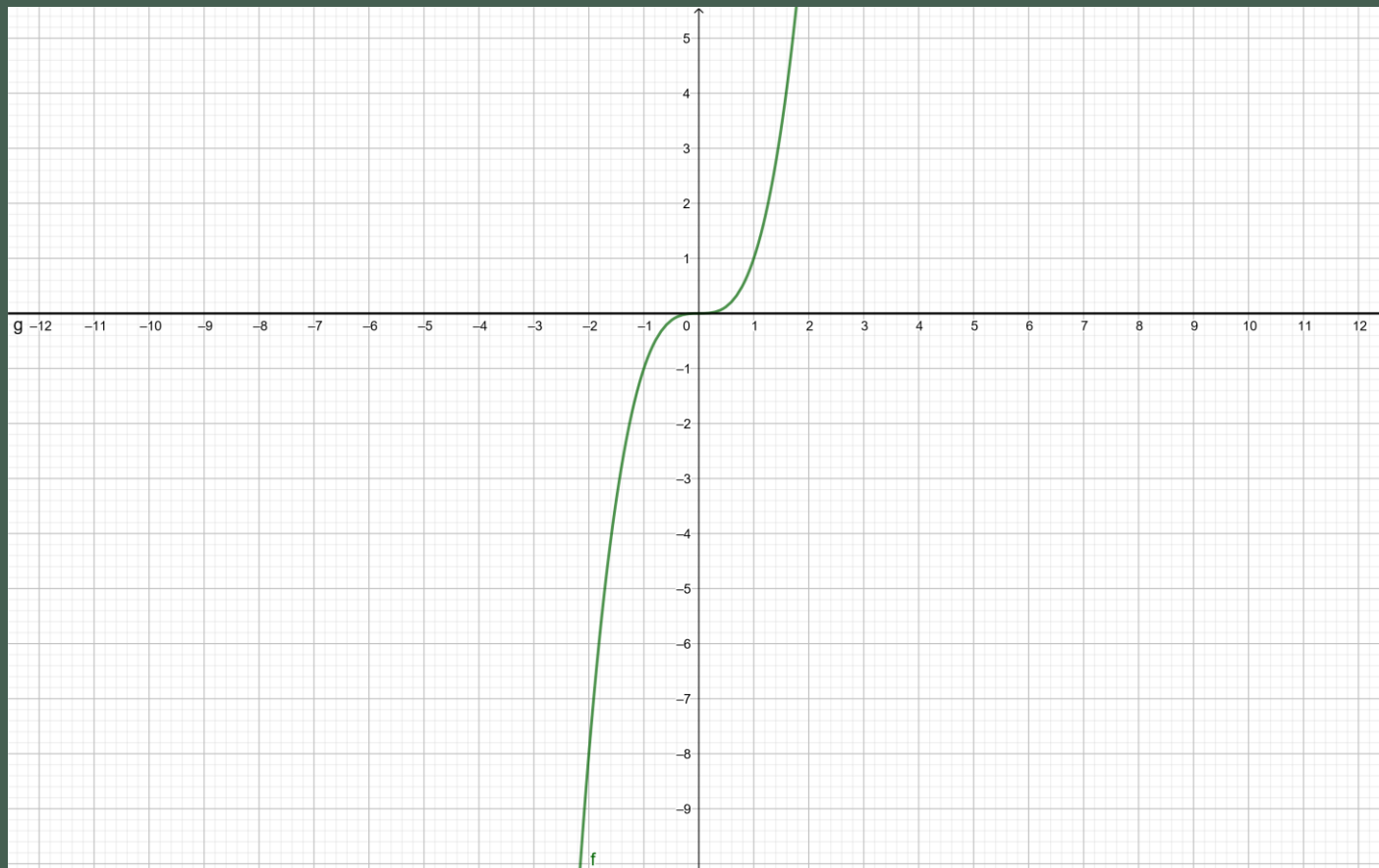
Слика 2/3

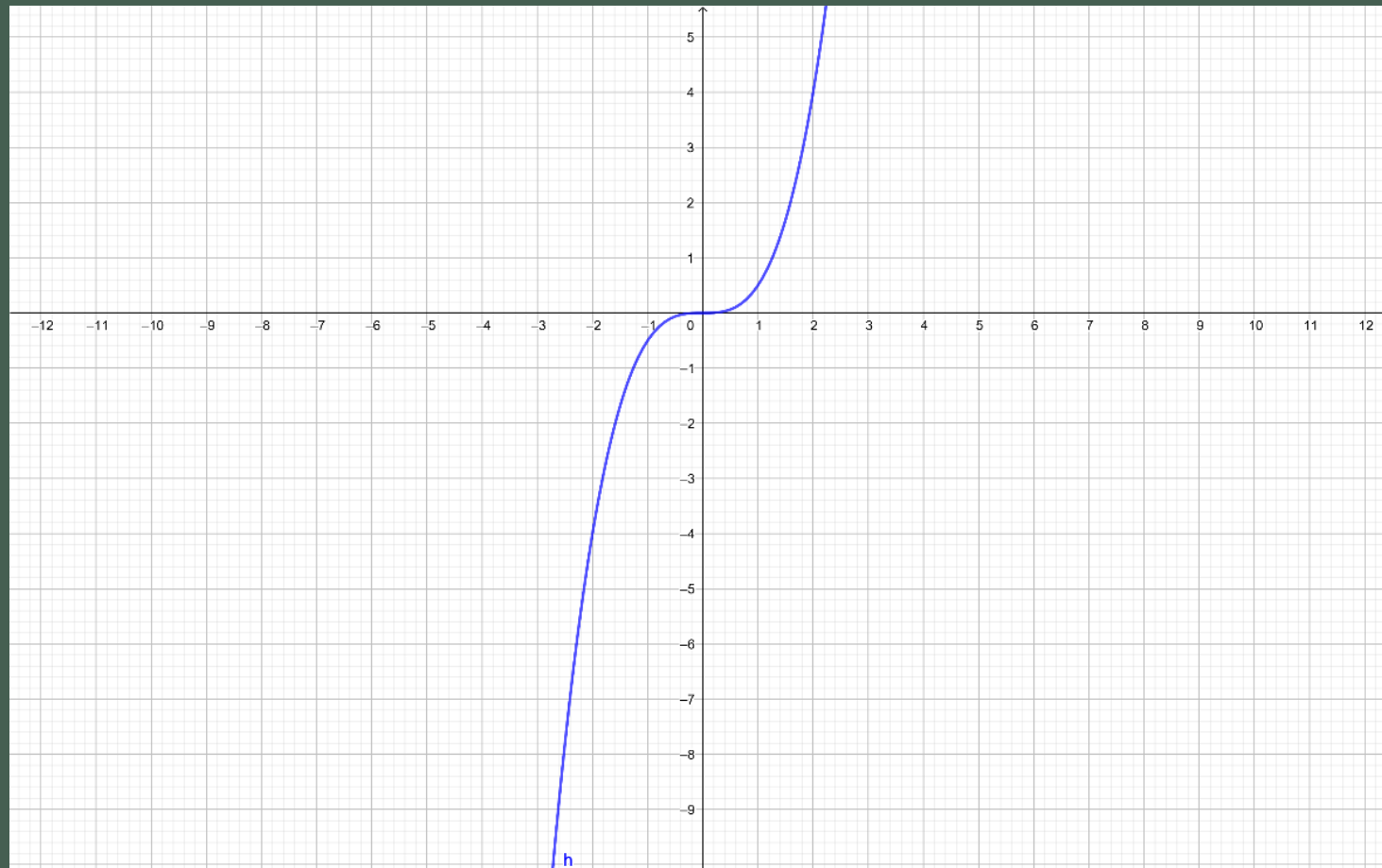
Слика 3/3

Решење:

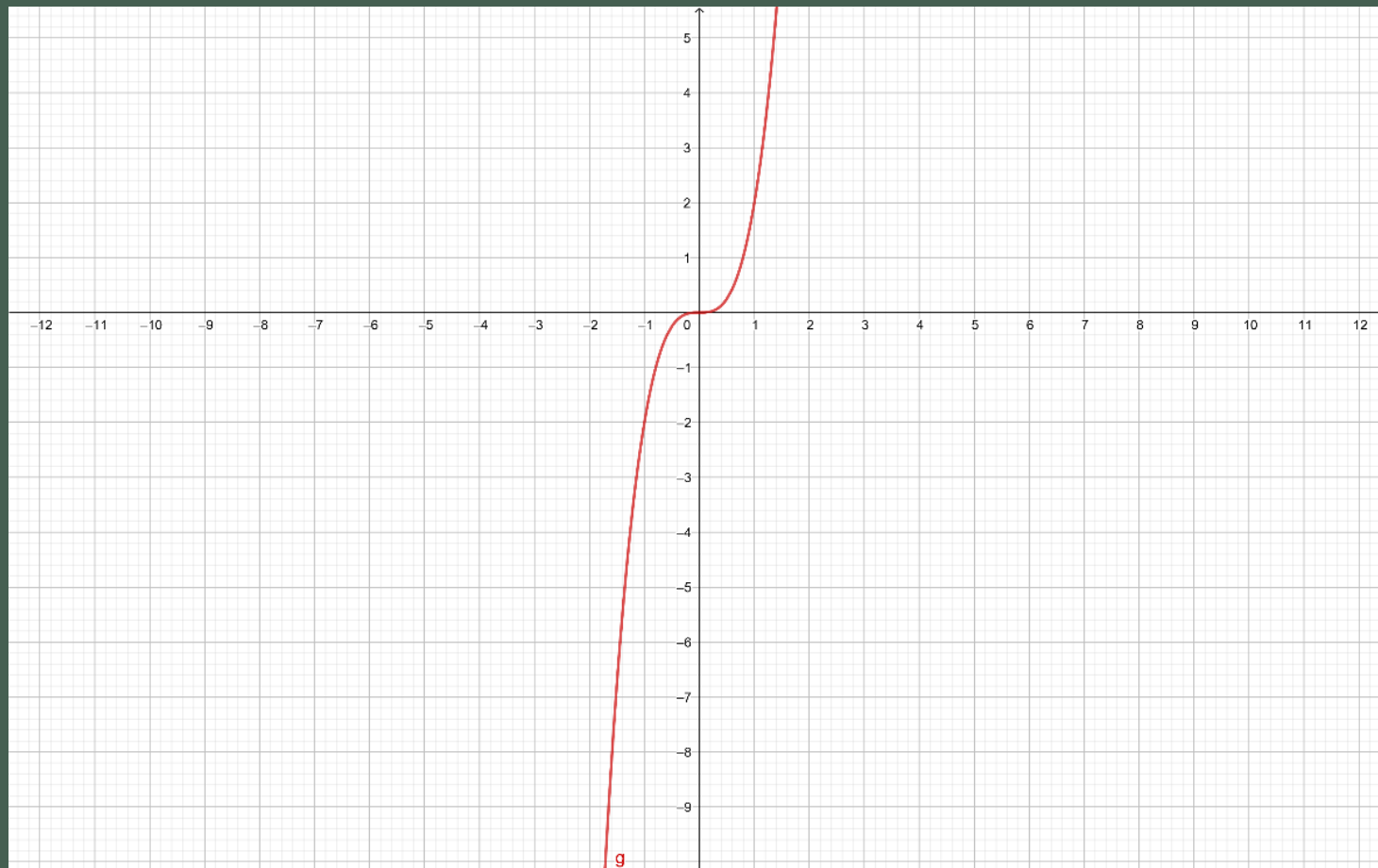
- Ни на једној од наведених.
- Једначина тангенте у тачки $(0,0)$ је $y = 0$

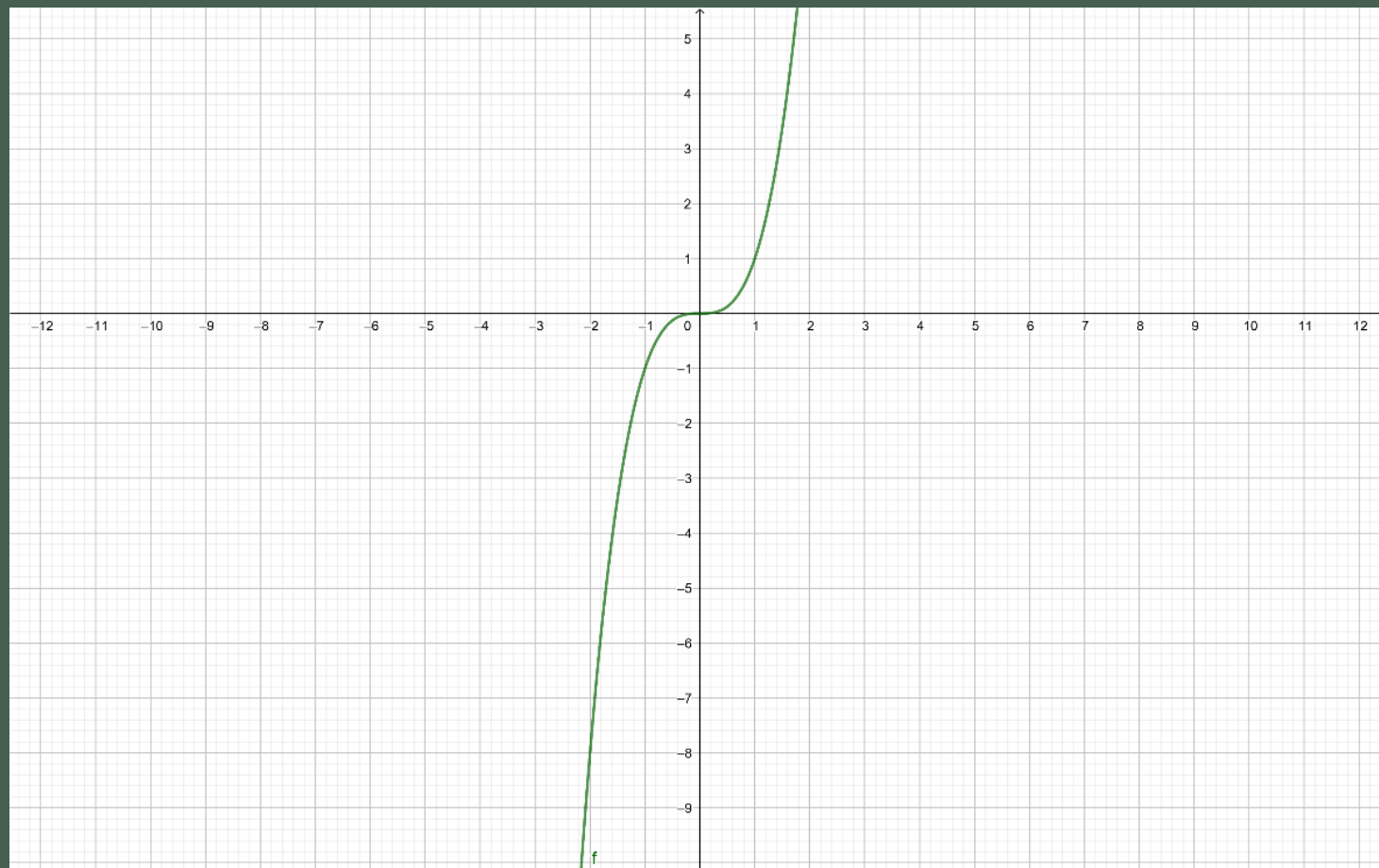
- На којој од датих слика је представљен график функције $y = x^3$, знајући да на једној од њих јесте график те функције?

Слика 1/3

Слика 2/3

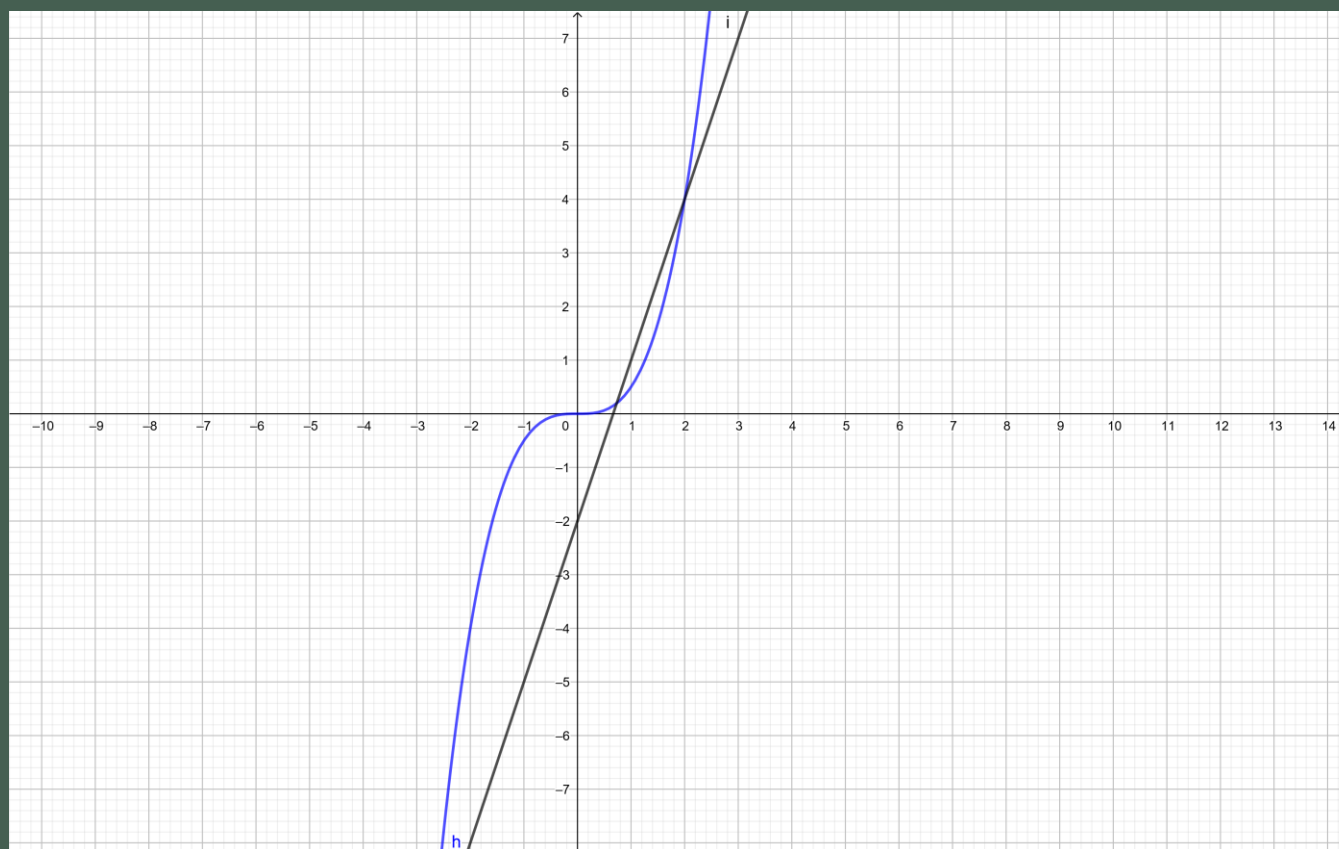

Слика 3/3

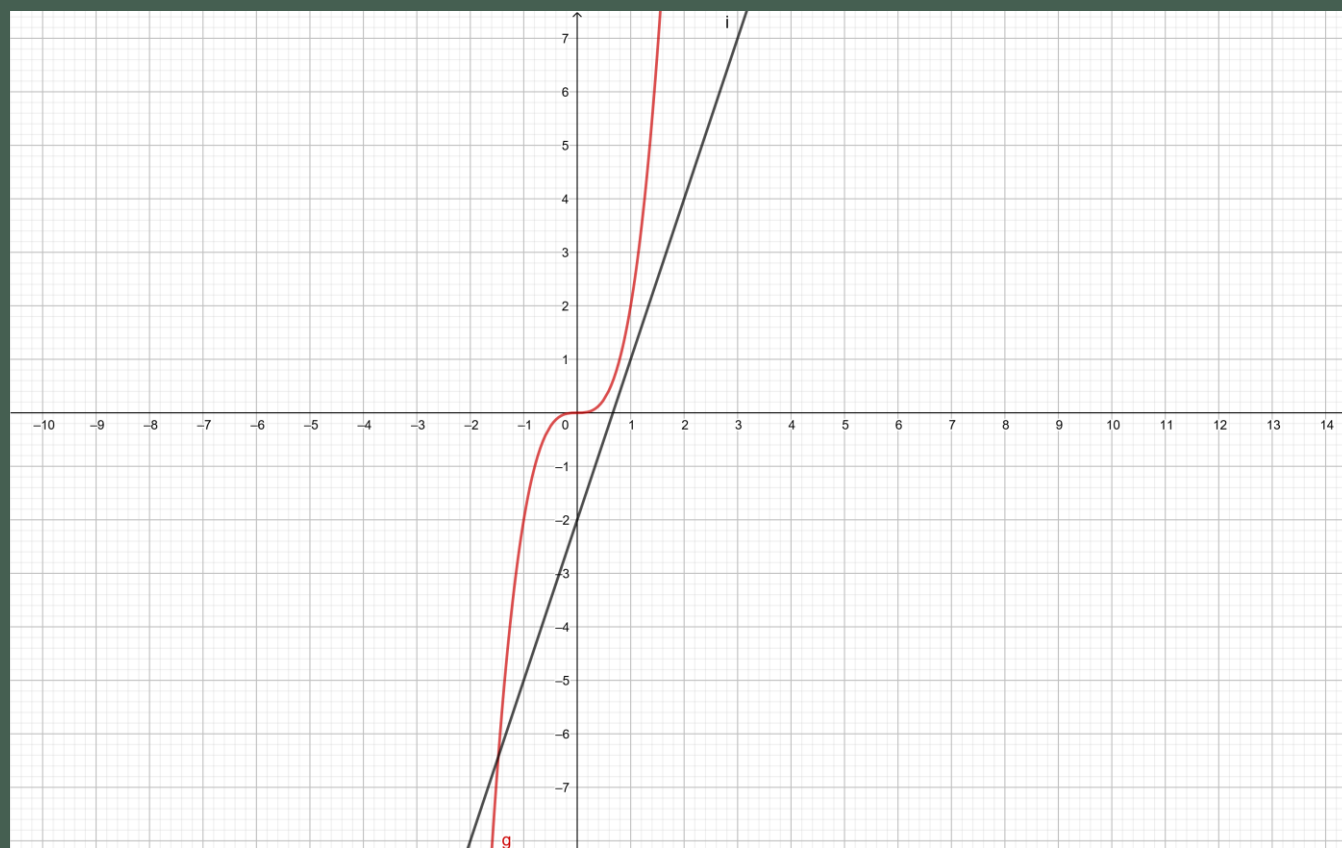

Решење:

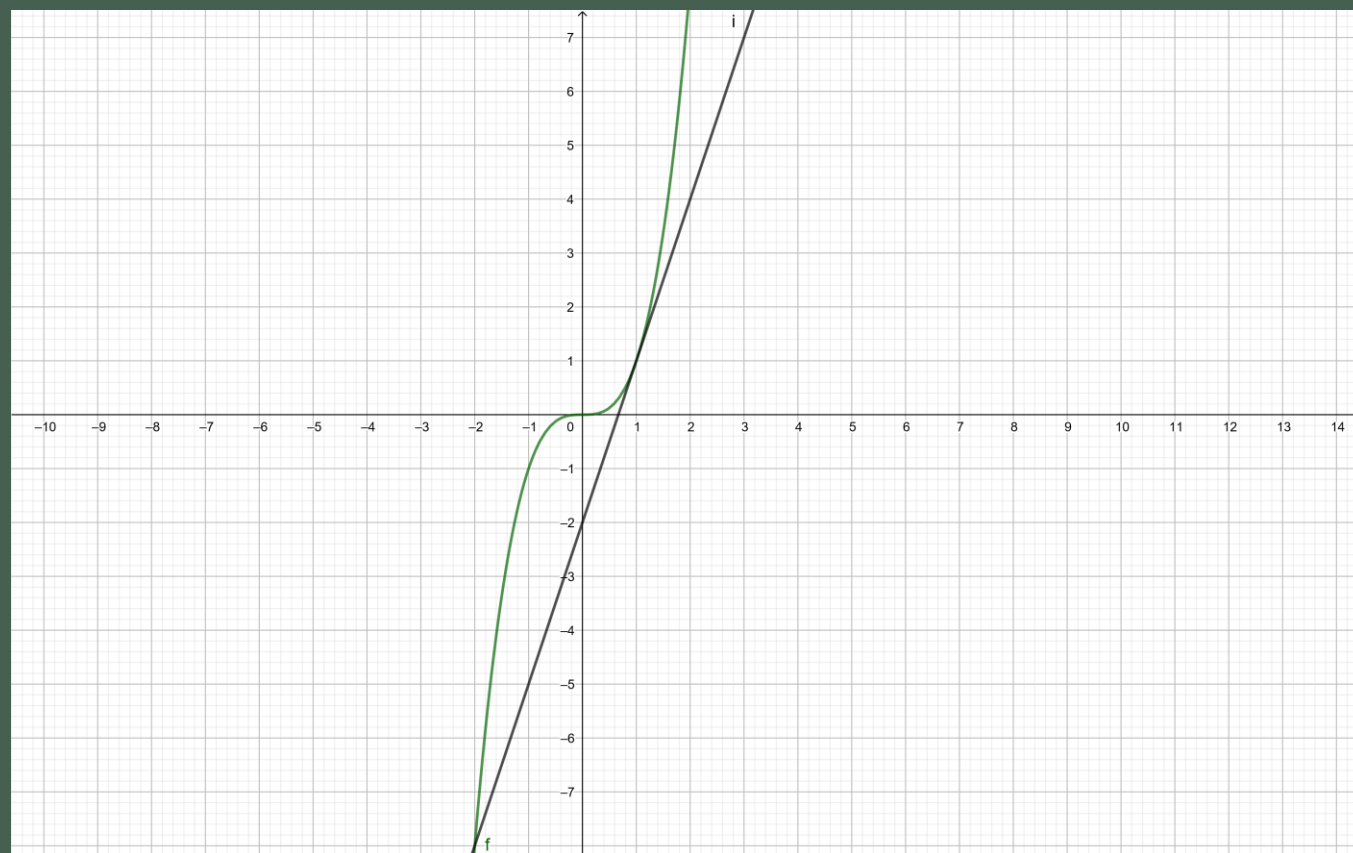
- До решења долазимо знајући да је тангента функције $y = x^3$ у тачки $T(1,1)$ права $y=3x-2$.

Слика 1/3

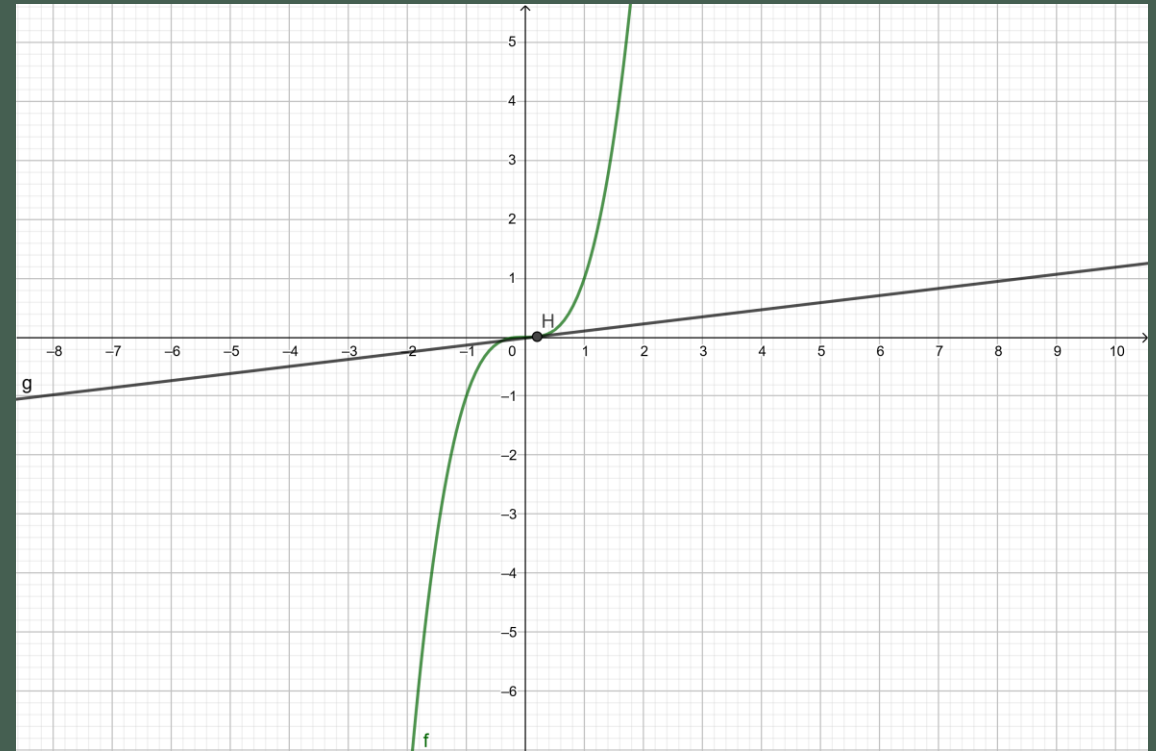
Слика 2/3

Слика 3/3

Теорија

- Нека је функција f диференцијабилна на интервалу $[a,b]$ и нека је тачка c унутрашња тачка тог интервала.
- Ако је $T(c, f(c))$ превојна тачка функције f она је и тачка локалног екстремума углава које функција f на интервалу $[a,b]$ заклапа са позитивним смером x осе.

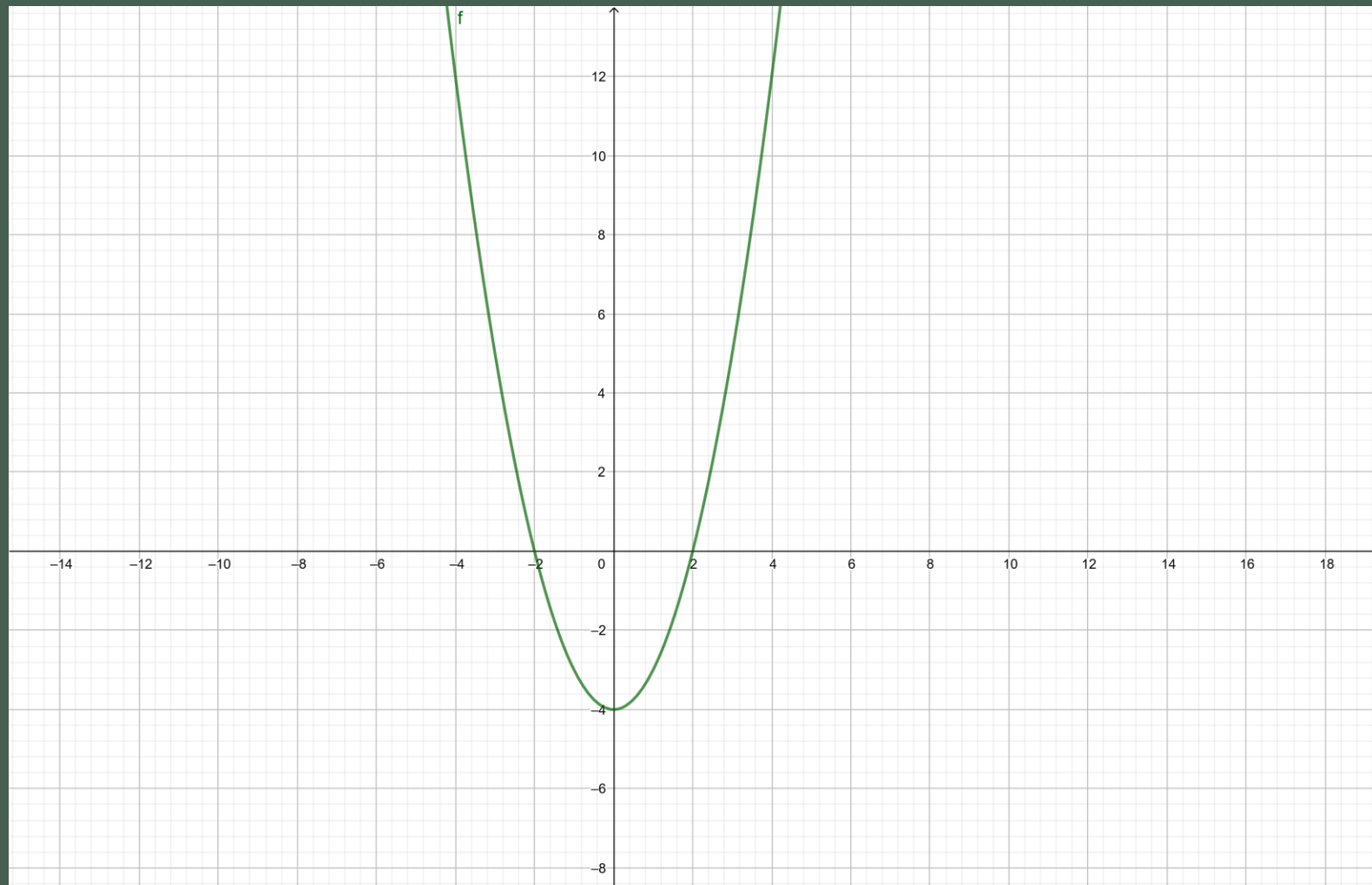
- Дефиниција бр. 1: Угао под којим дата крива сече дату праву је угао између тангенте функције у пресечној тачки криве са датом правом и дате праве.
- Дефиниција бр. 2: Угао између дате праве и криве у тачки која припада кривој је угао између те праве и тангенте криве у датој тачки.
- Теорема: Нека је функција $f(x)$ непрекидна и диференцијабилна на интервалу $[a, b]$, осим можда у тачки $T(x_T, y_T)$, $x_T \in [a, b]$.

- Означимо са $t_1(x)$ тангенте функције $f(x)$ на $[a, b]$ за $x < x_T$ и са $t_2(x)$ тангенте функције $f(x)$ на $[a, b]$ за $x > x_T$.
- (Када је x_T гранична тачка датог интервала не морају постојати тангенте t_1 или t_2 .)
- Нека је:
- $\lim_{x \rightarrow x_T} t_1(x) = t_l$ (1)
- и
- $\lim_{x \rightarrow x_T} t_2(x) = t_d$ (2)
- Праве t_l и t_d , када постоје, одређују угао (углове) које дата крива у датој тачки T заклапа са позитивним делом x осе. Ово је посебно значајно када је тачка једна од значајних (нула, гранична, екстремна или превојна тачка дате функције).

1. ЗАДАТАК

- Одредити углове под којим x оса сече криву и решење представити графички

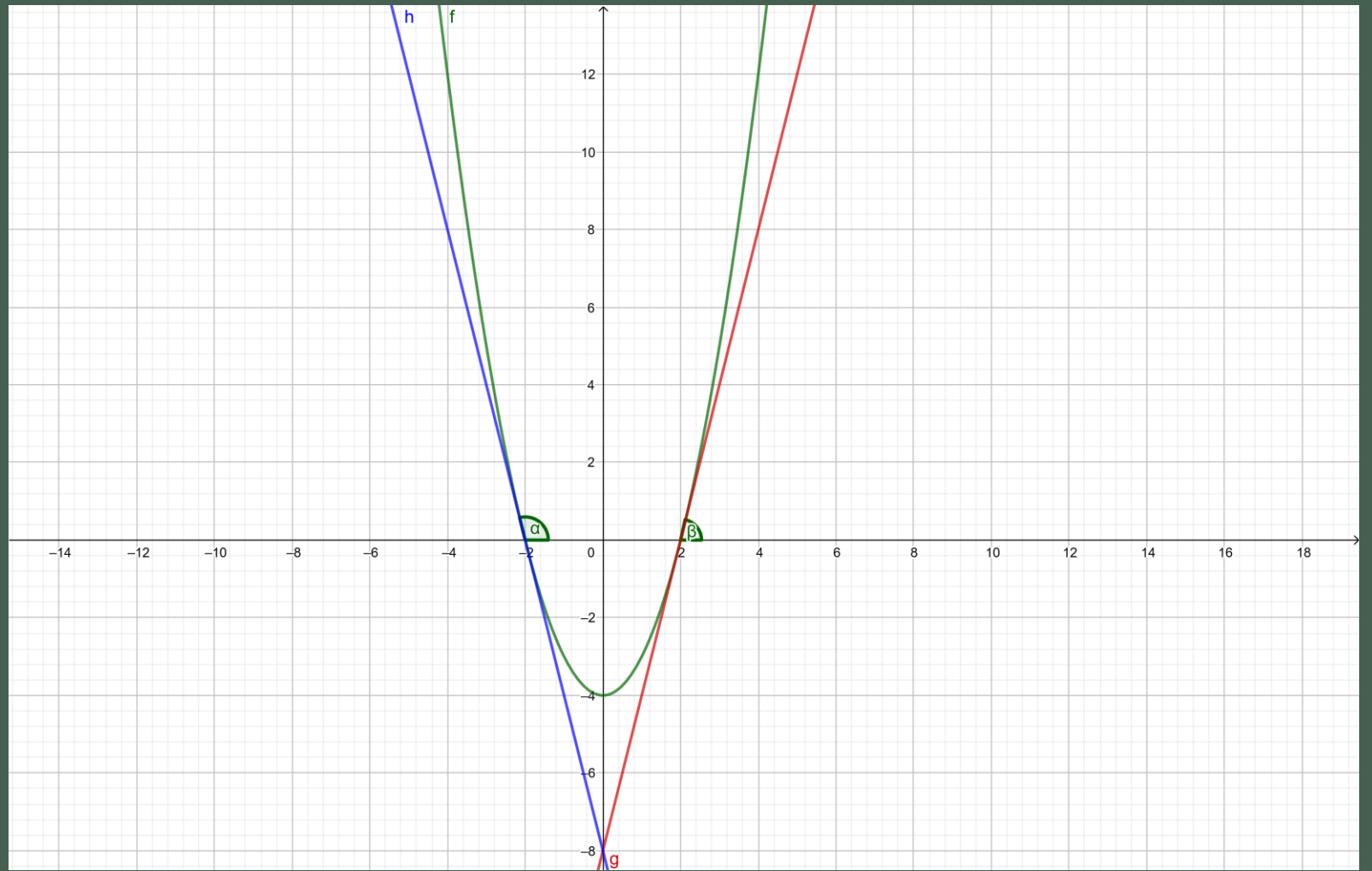
а) $y = x^2 - 4$

Решење:

Угао под којим x оса сече криву $y=x^2-4$ у тачки $A(-2,0)$

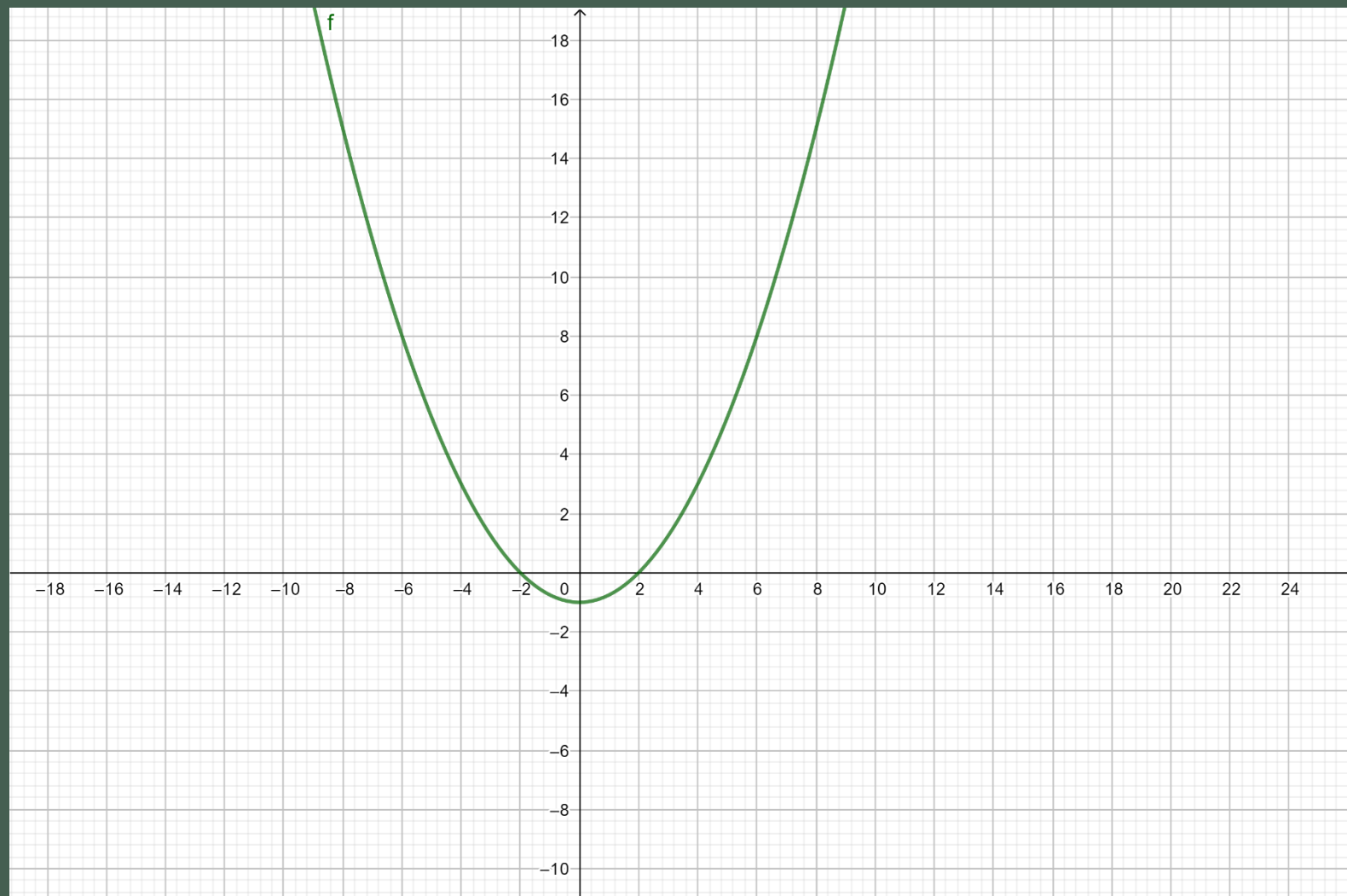
је $\alpha=\pi-\arctg 4$, а угао под којим x оса сече криву $y=x^2-4$ у тачки $B(2,0)$ је $\beta=\arctg 4$.

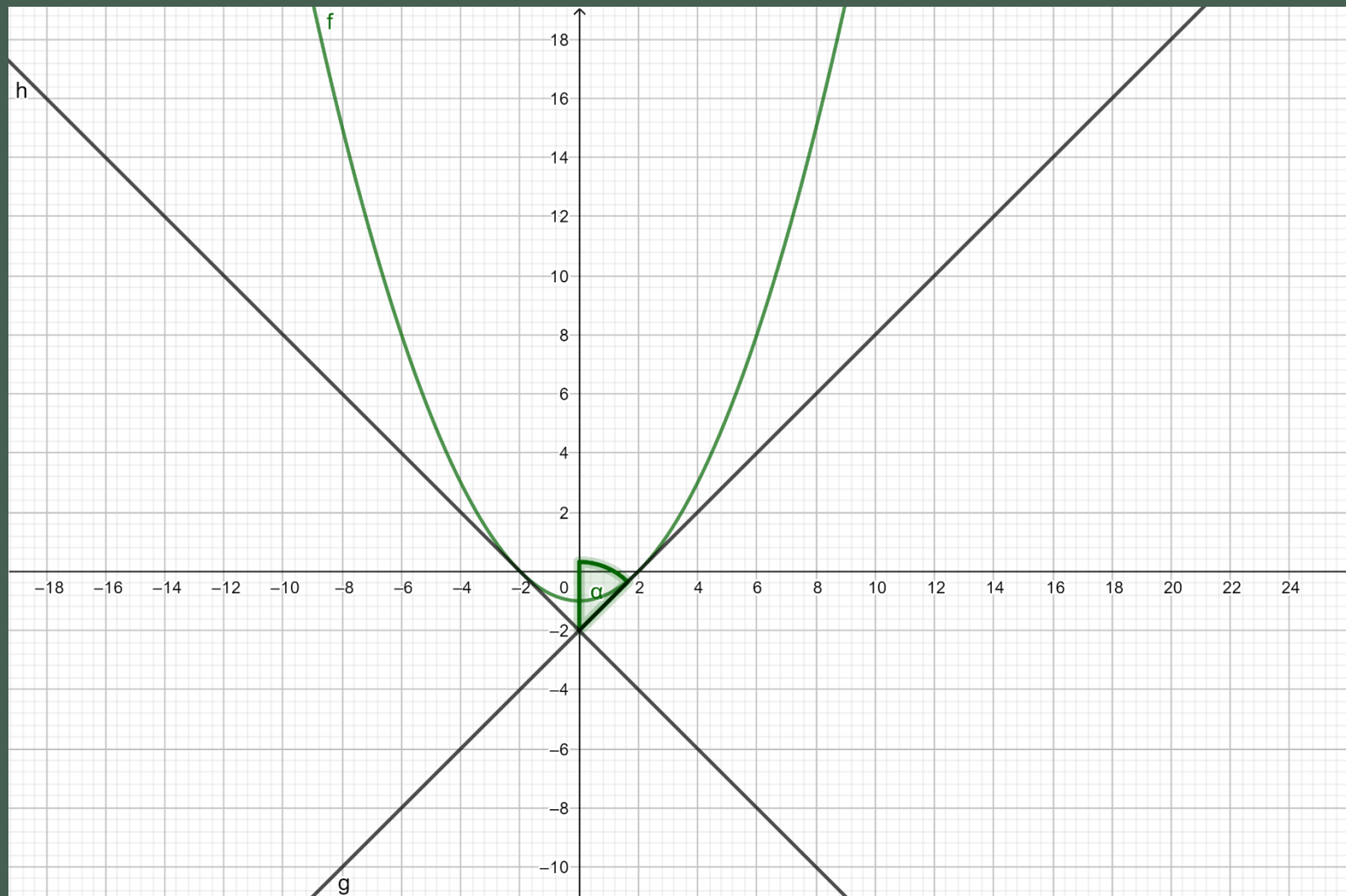
- Одредити углове под којим x оса сече криву и решење представити графички

b) $y = \frac{1}{4}(x^2 - 4)$

Решење:

Угао под којим x оса
сече криву $y = \frac{1}{4}(x^2 - 4)$
је $\alpha = 45^\circ$

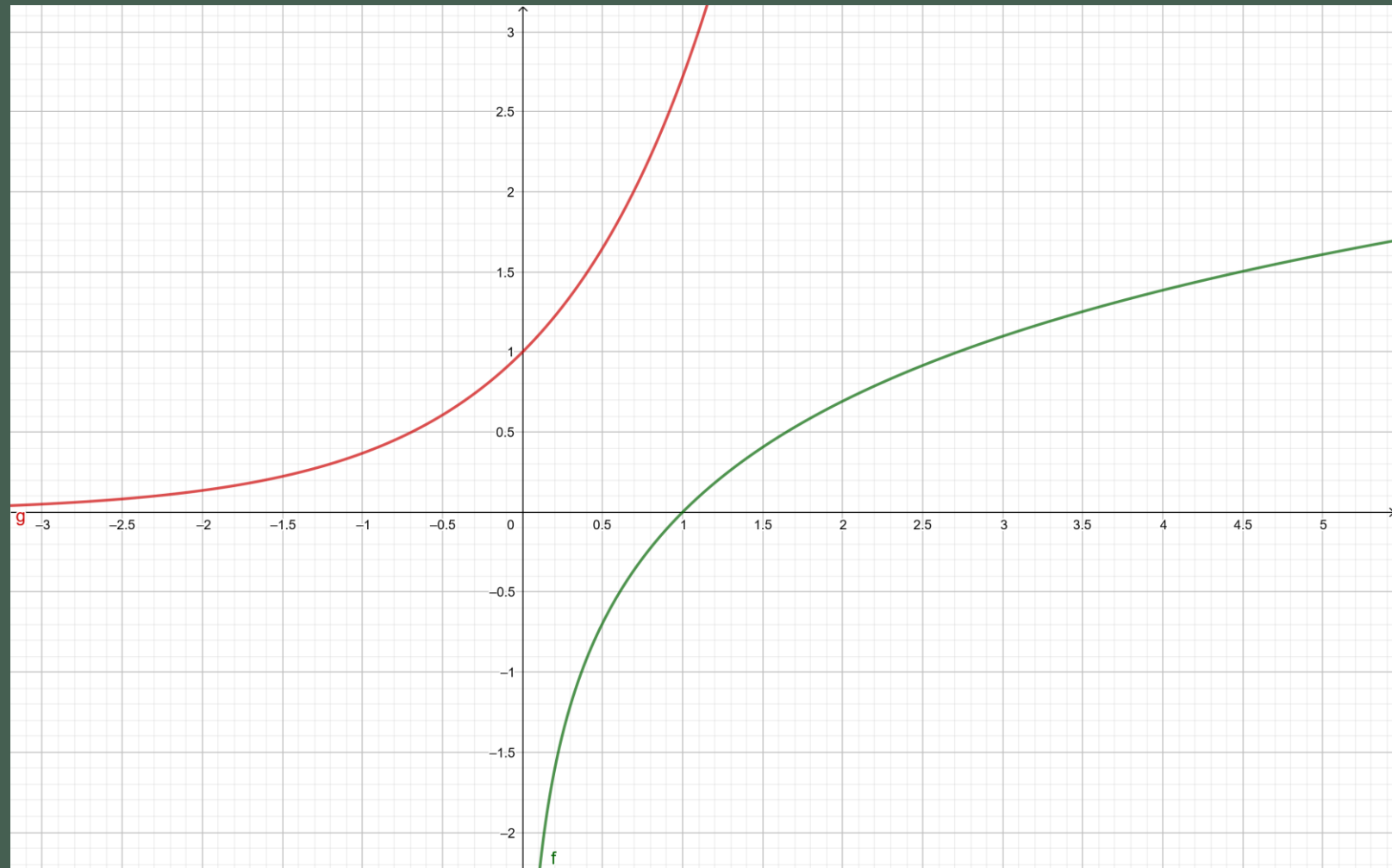

2. ЗАДАТАК

• Одредити угао под којим:

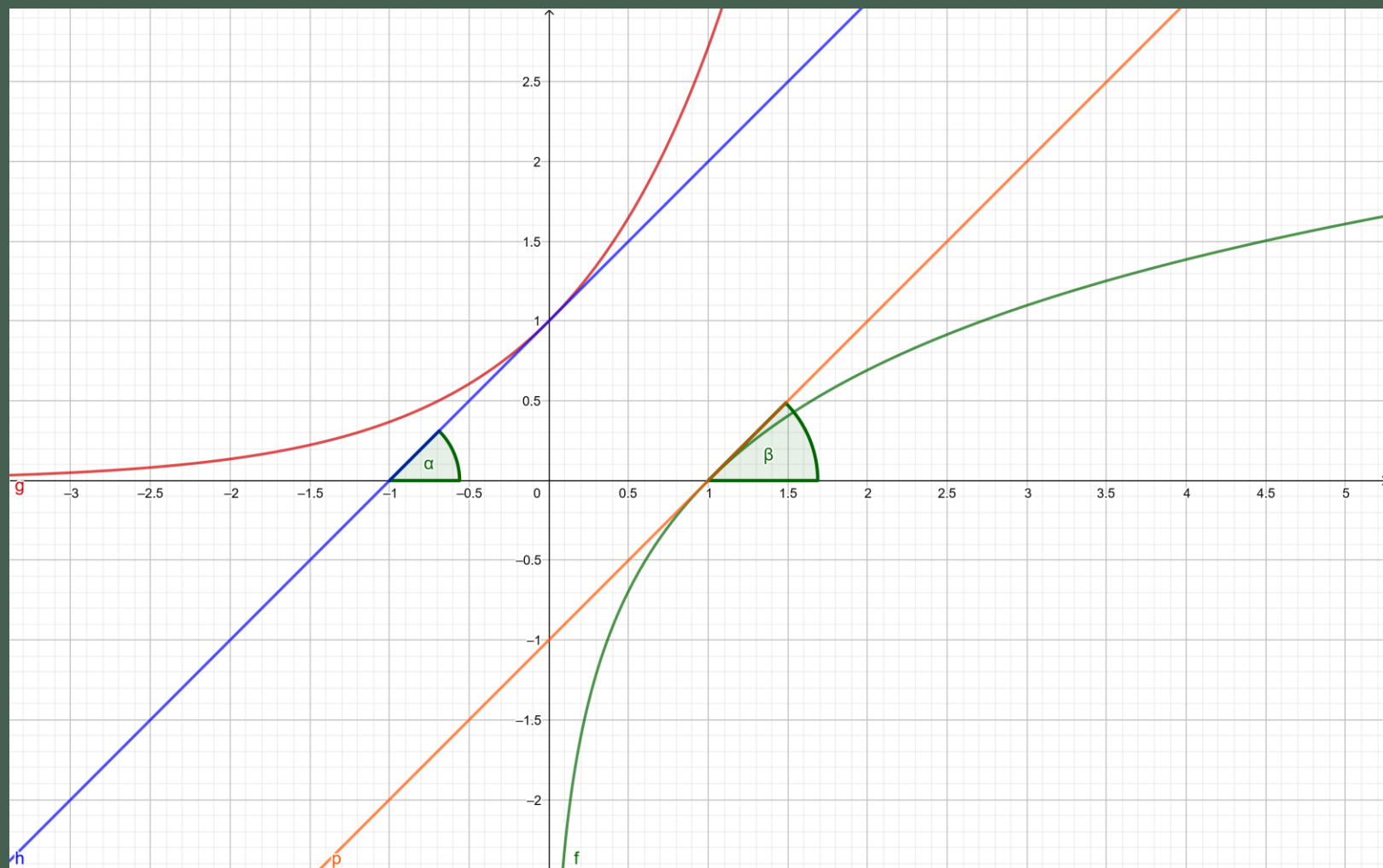
a) крива $y = \ln x$ сече x осу

b) крива $y = e^x$ сече y осу

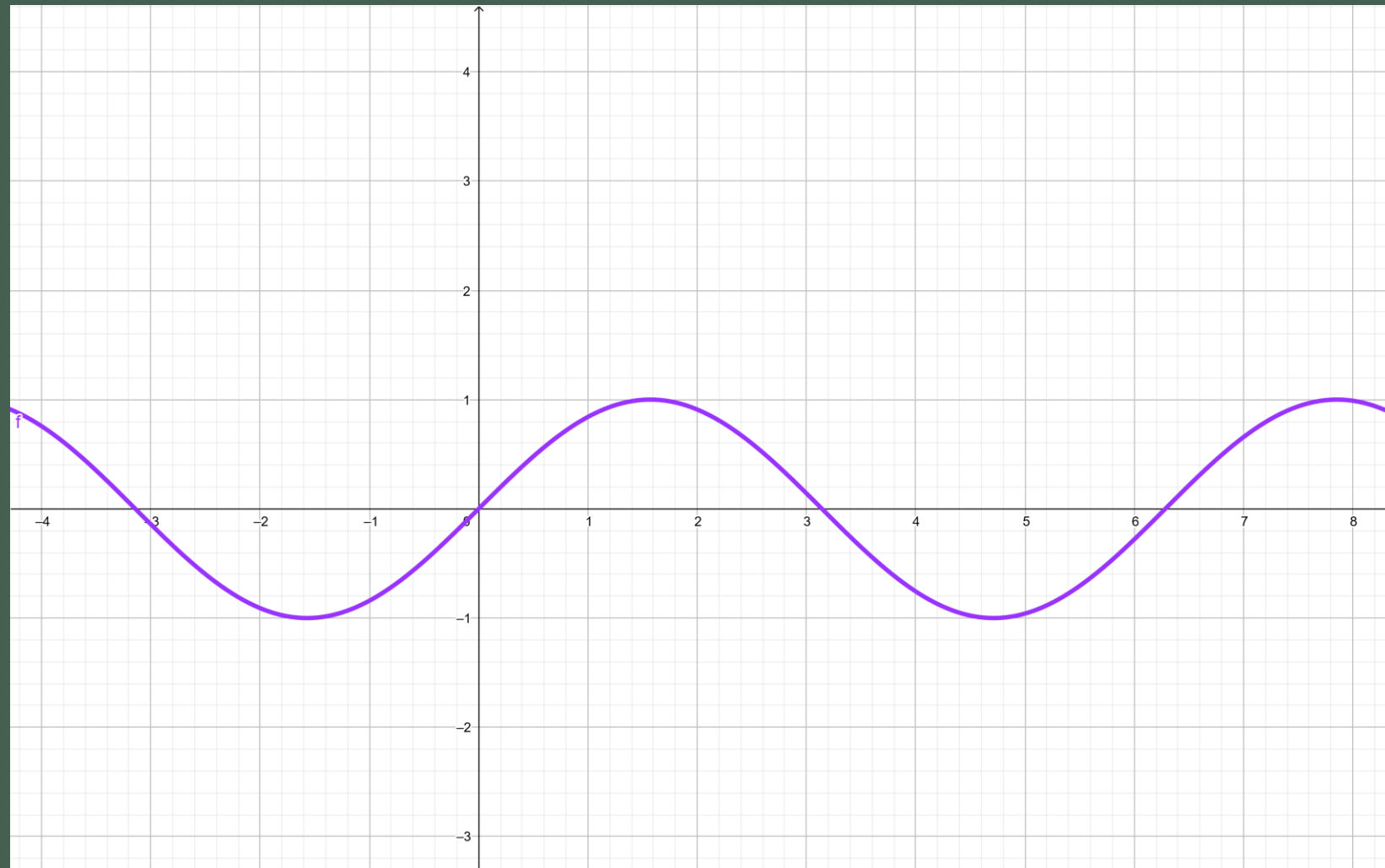
Решење:

$$\alpha = \beta = 45^\circ$$

3. ЗАДАТАК

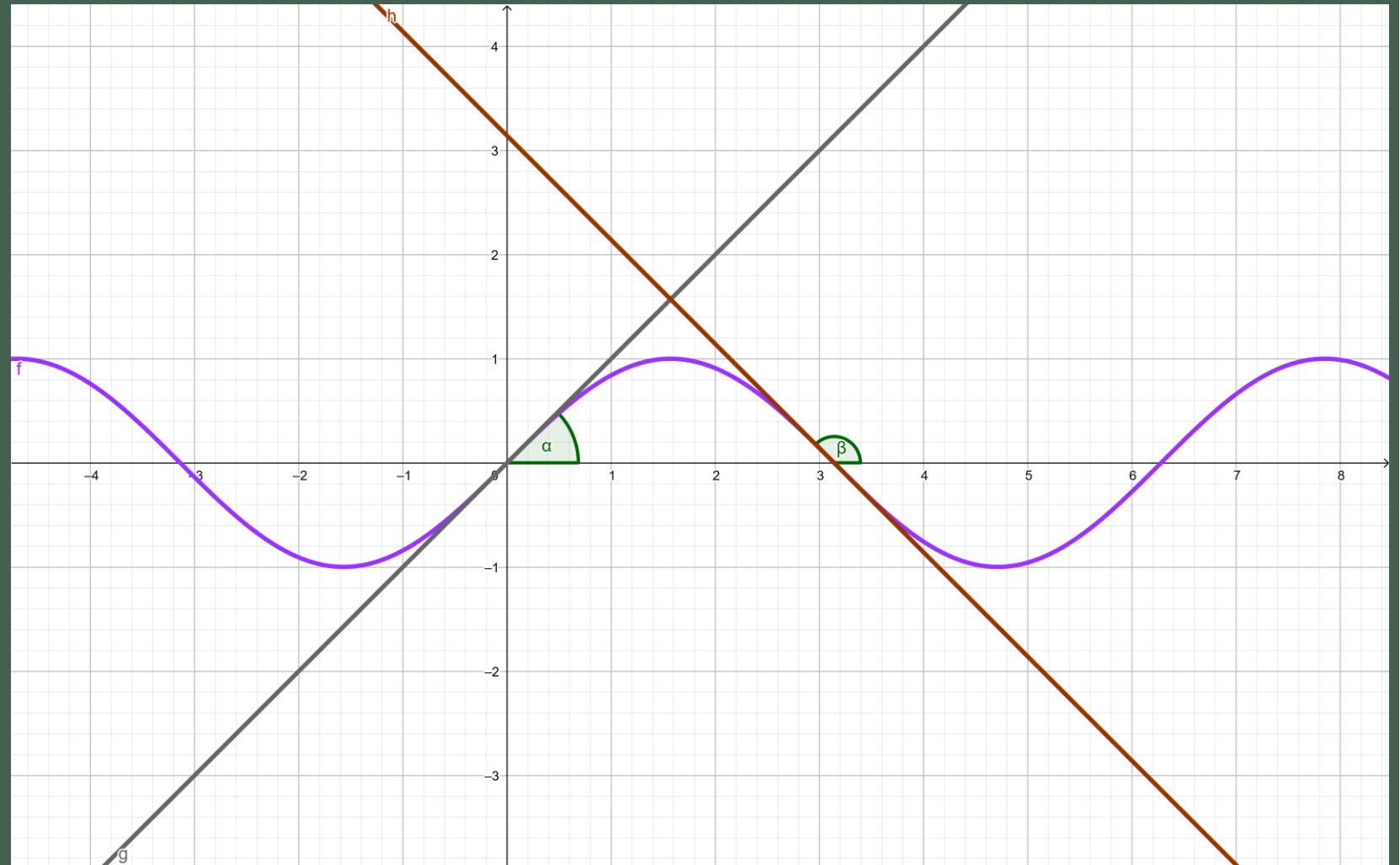
- Одредити углове под којим крива $y = \sin x$ сече x осу.

Решение:

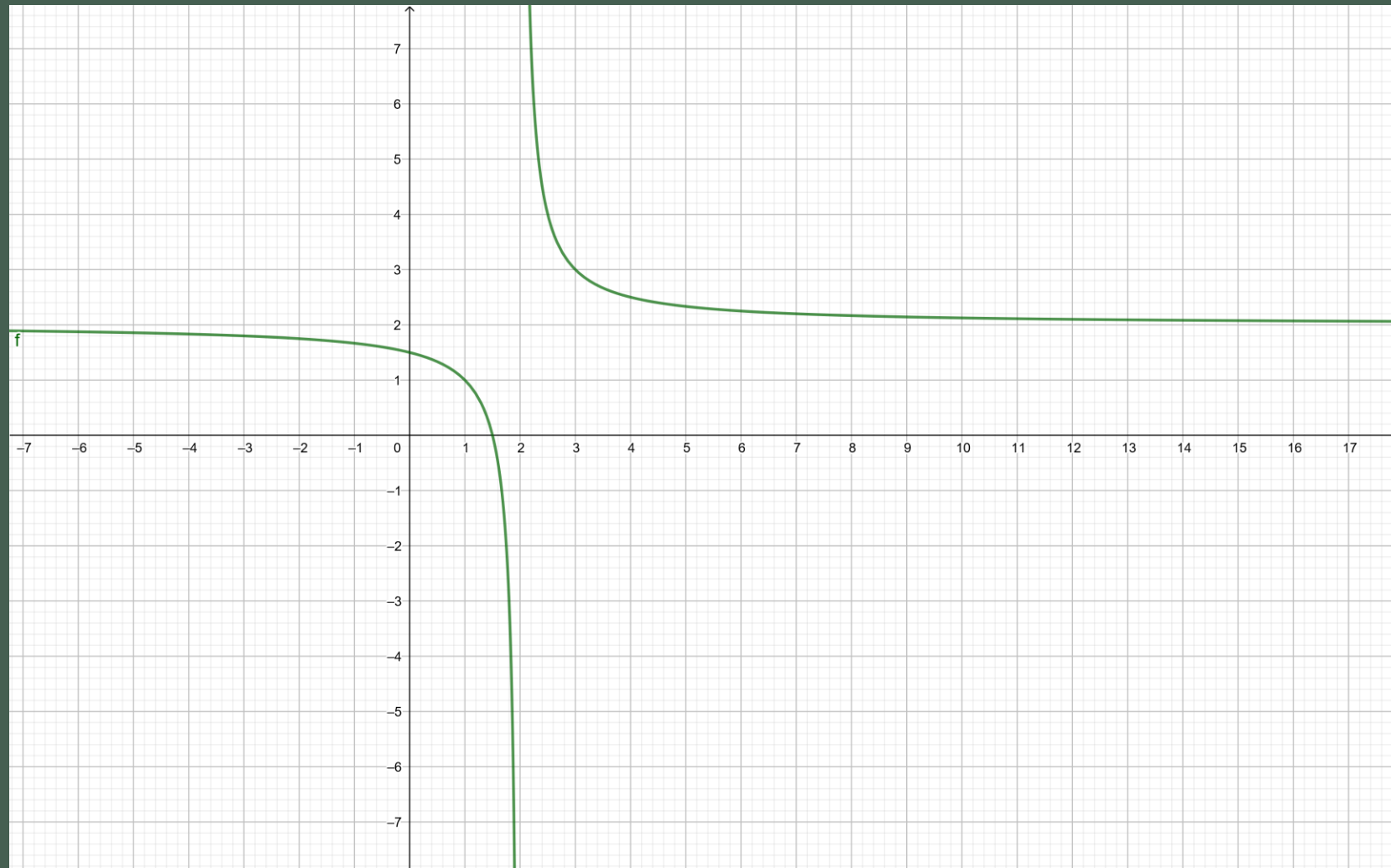
$$\alpha = 45^\circ, \beta = 135^\circ$$

$$A(0,0), B(\pi,0)$$

4. ЗАДАТАК

- Одредити углове под којим крива $y = \frac{2x-3}{x-2}$ сече x и y осу.

Решение:

$$A(6,0), \beta = \arctg\left(-\frac{1}{4}\right) + \pi,$$

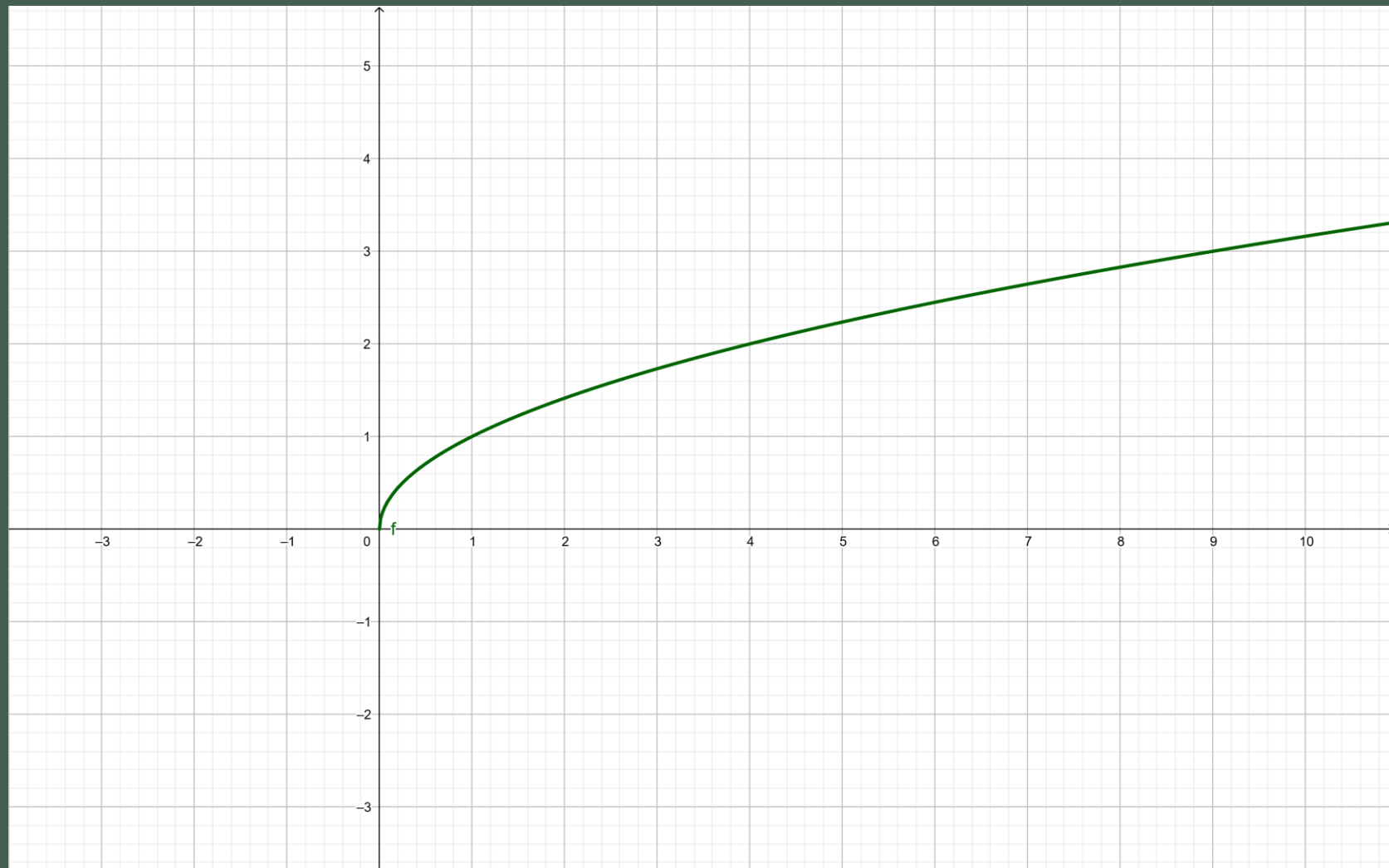
$$\alpha = \arctg(-4) + \pi$$

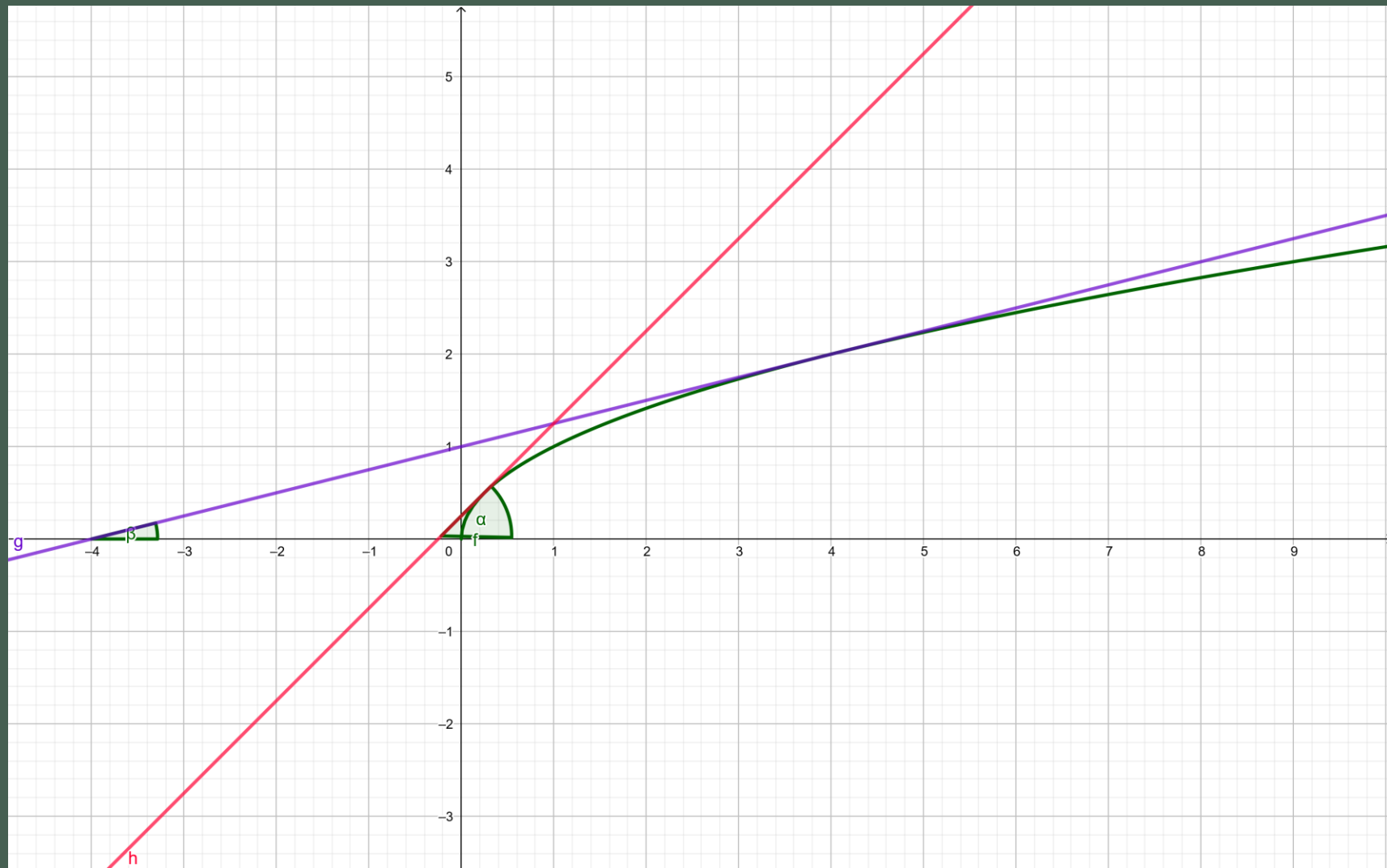
5. ЗАДАТАК

- Одредити углове које крива $y = \sqrt{x}$ у тачкама $A(\frac{1}{4}, \frac{1}{2})$ и $B(4, 2)$ заклапа са x осом.

Решение:

$$\alpha = \frac{\pi}{4} \text{ и } \beta = \operatorname{arctg} \frac{1}{4}$$

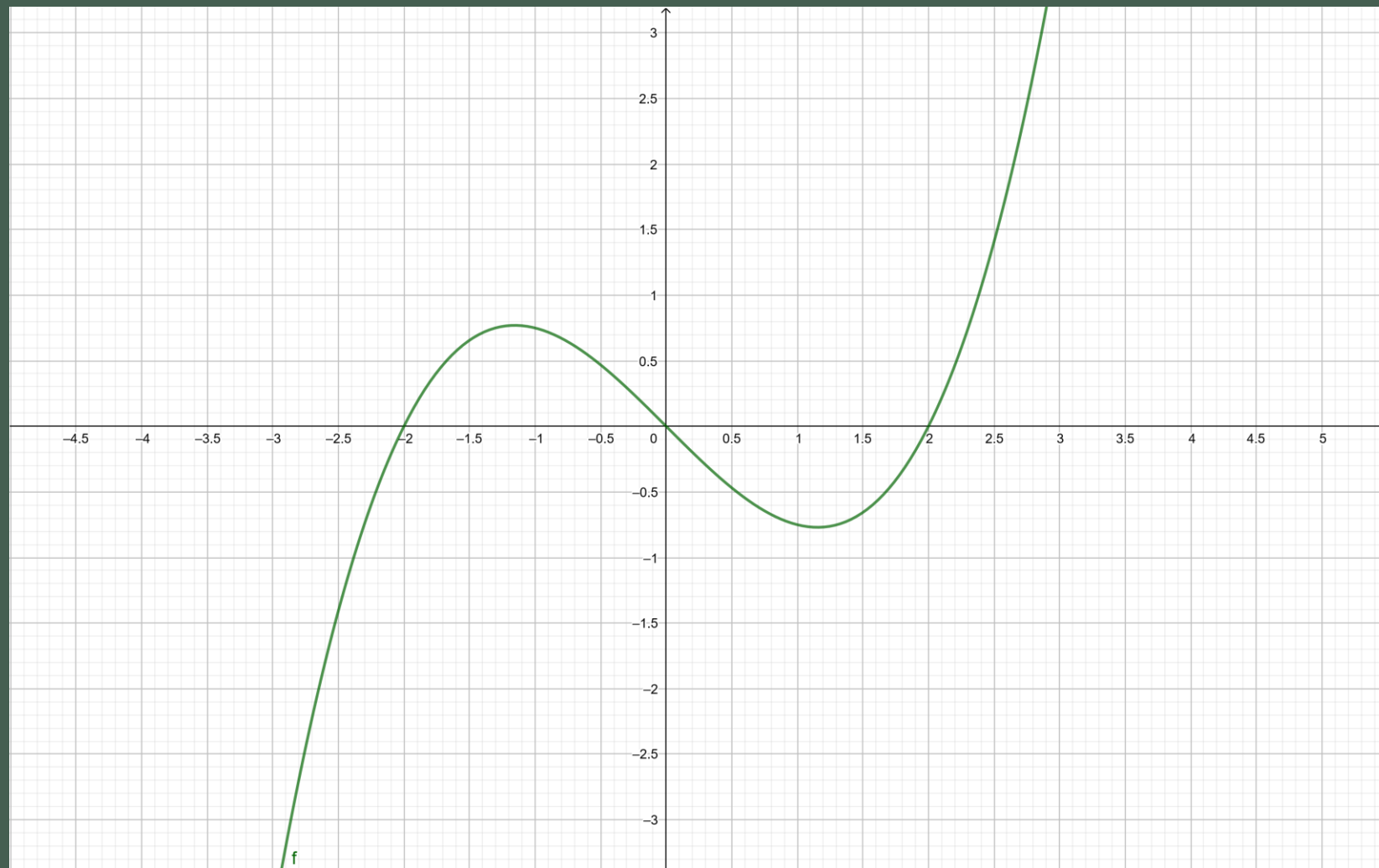

Задаци за вежбу

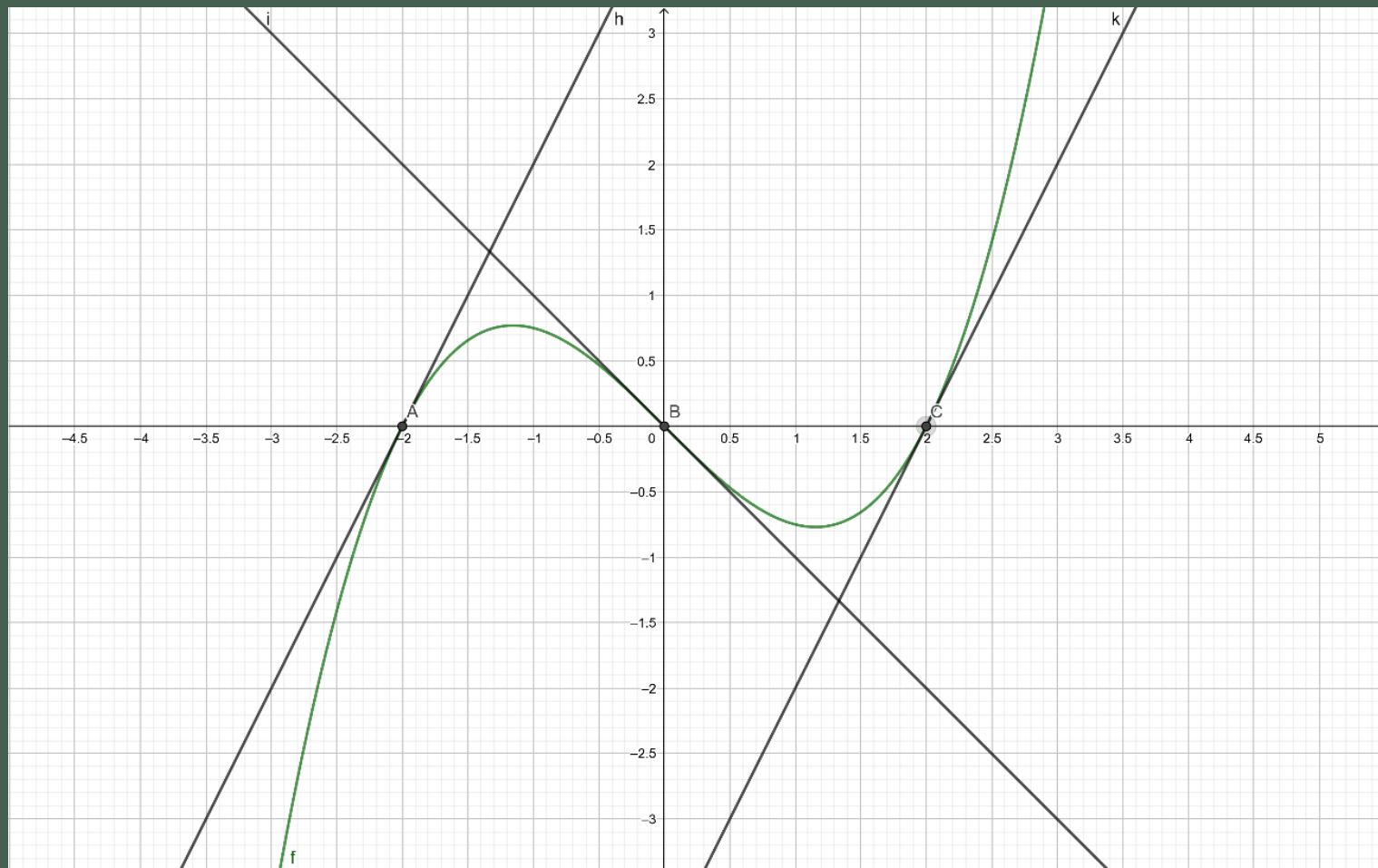
- Одредити углове које заклапа крива y са позитивним делом x осе неким од значајних тачака и дати геометријску интерпретацију.

1. ЗАДАЧА

$$\bullet y = \frac{x^3 - 4x}{4}$$

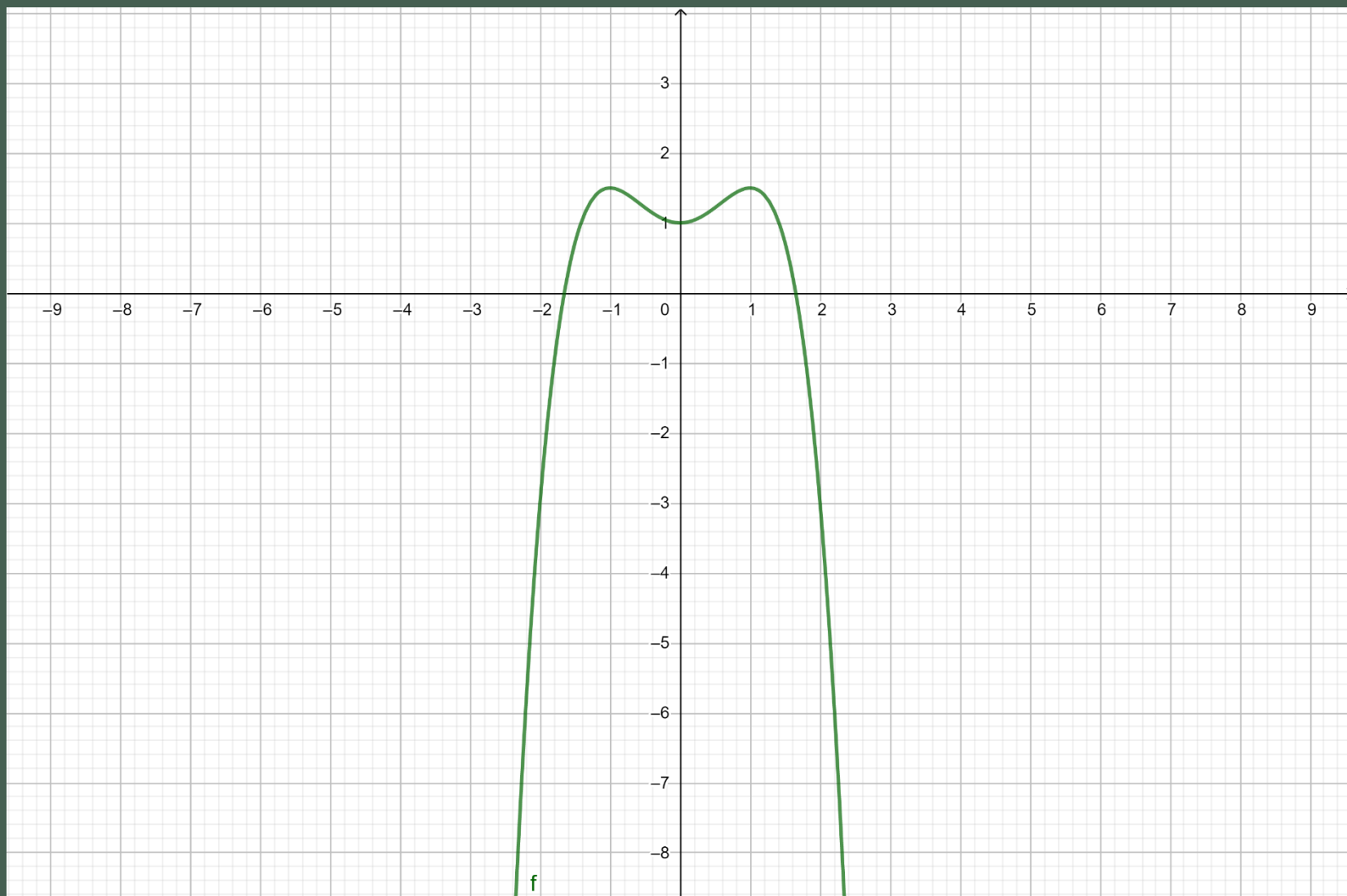

1. задатак – углови у нулама функције

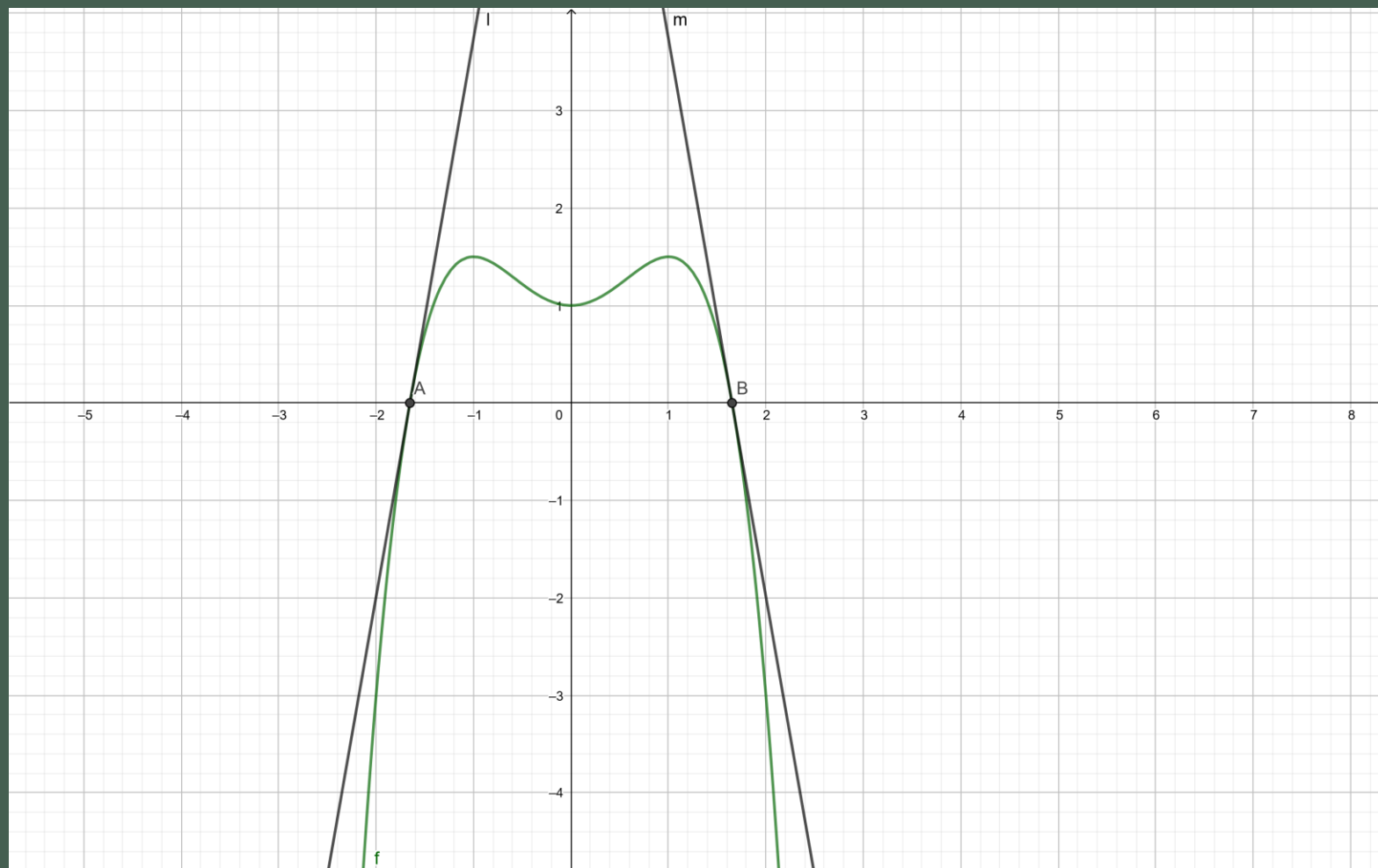

2. ЗАДАТАК

$$\cdot y = 1 + x^2 - \frac{x^4}{2}$$

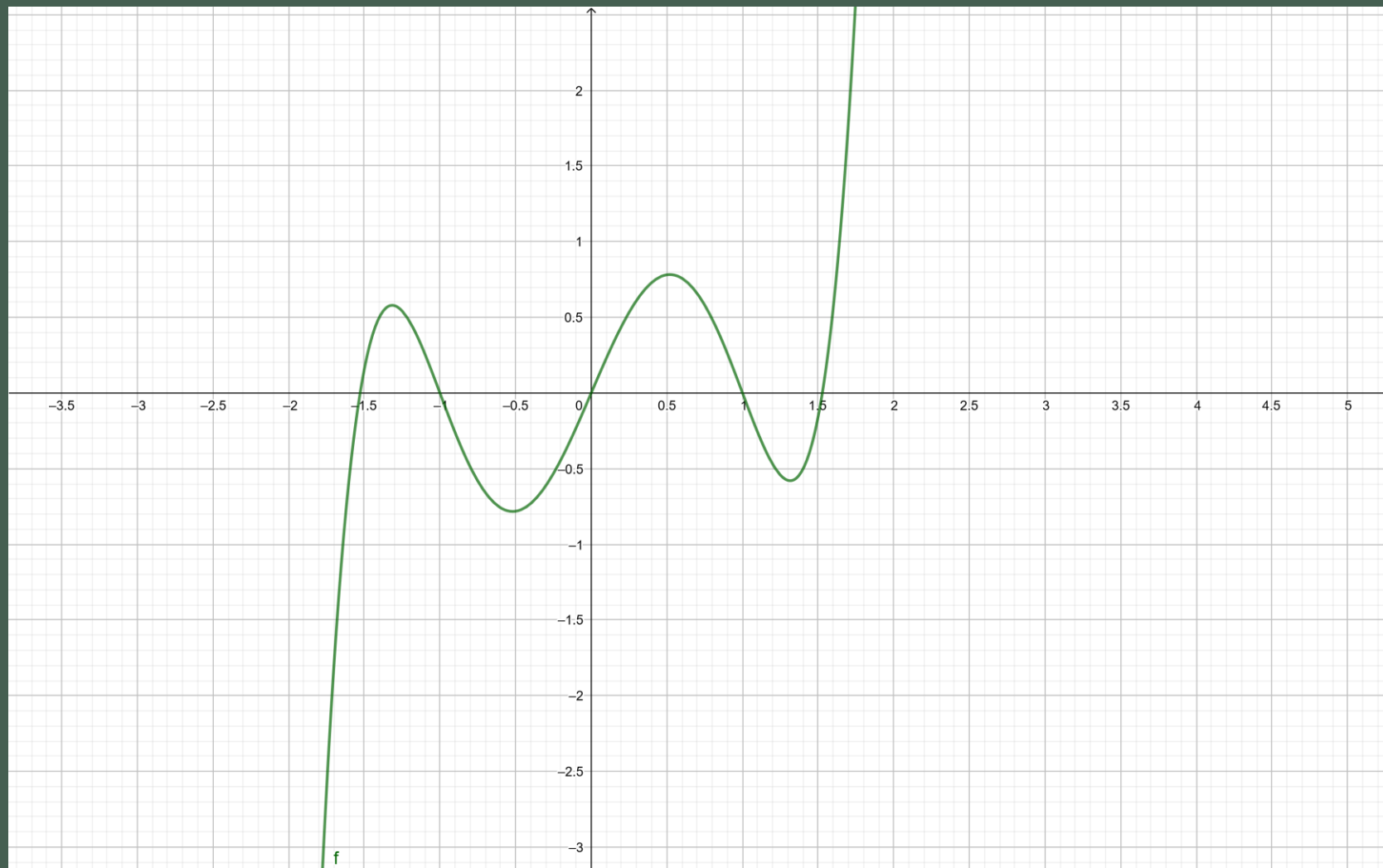

2. задатак – углови у нулама функције

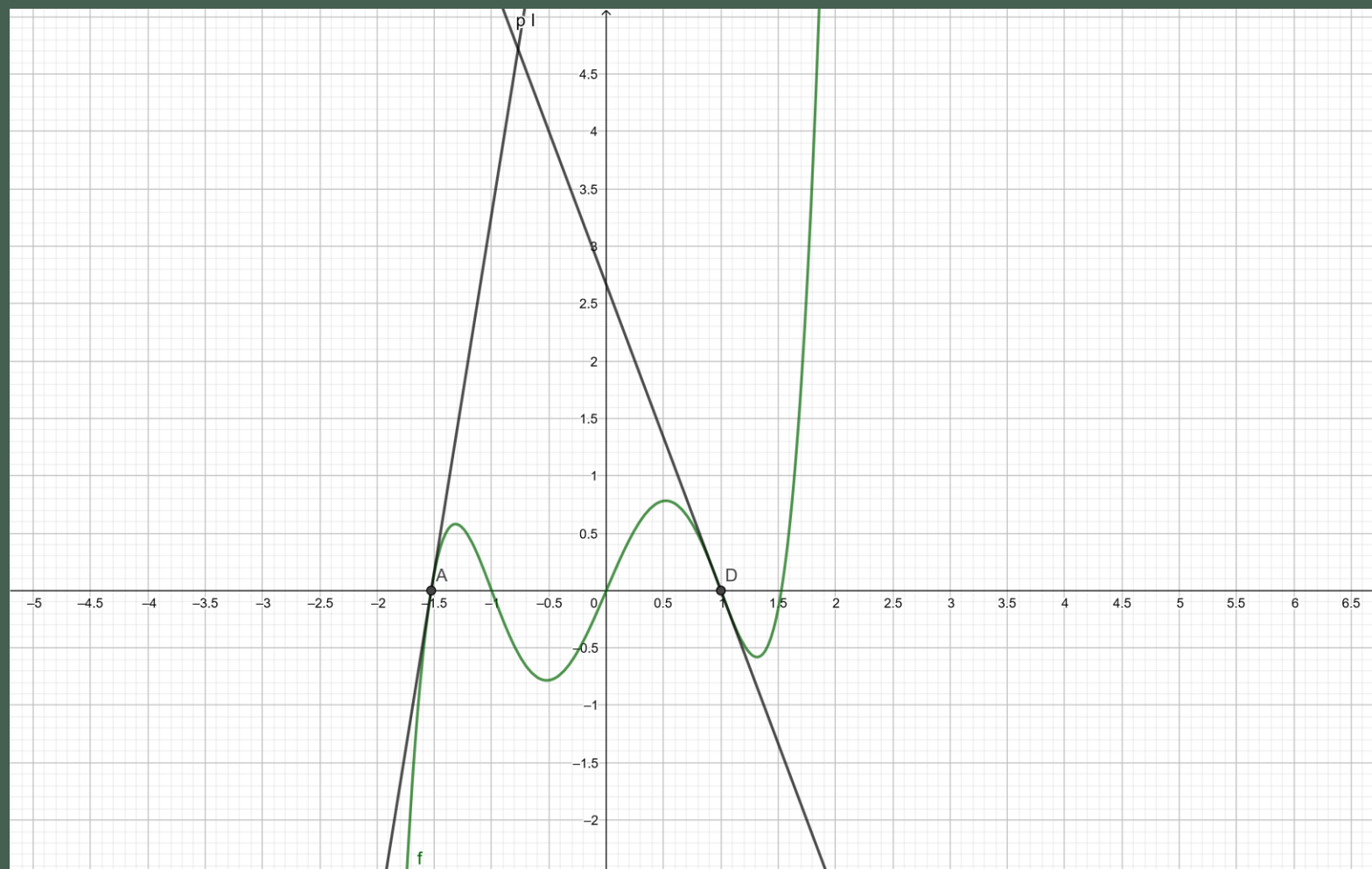
3. ЗАДАТАК

$$\dot{\circ} y = x^5 - \frac{10}{3}x^3 + \frac{7}{3}x$$

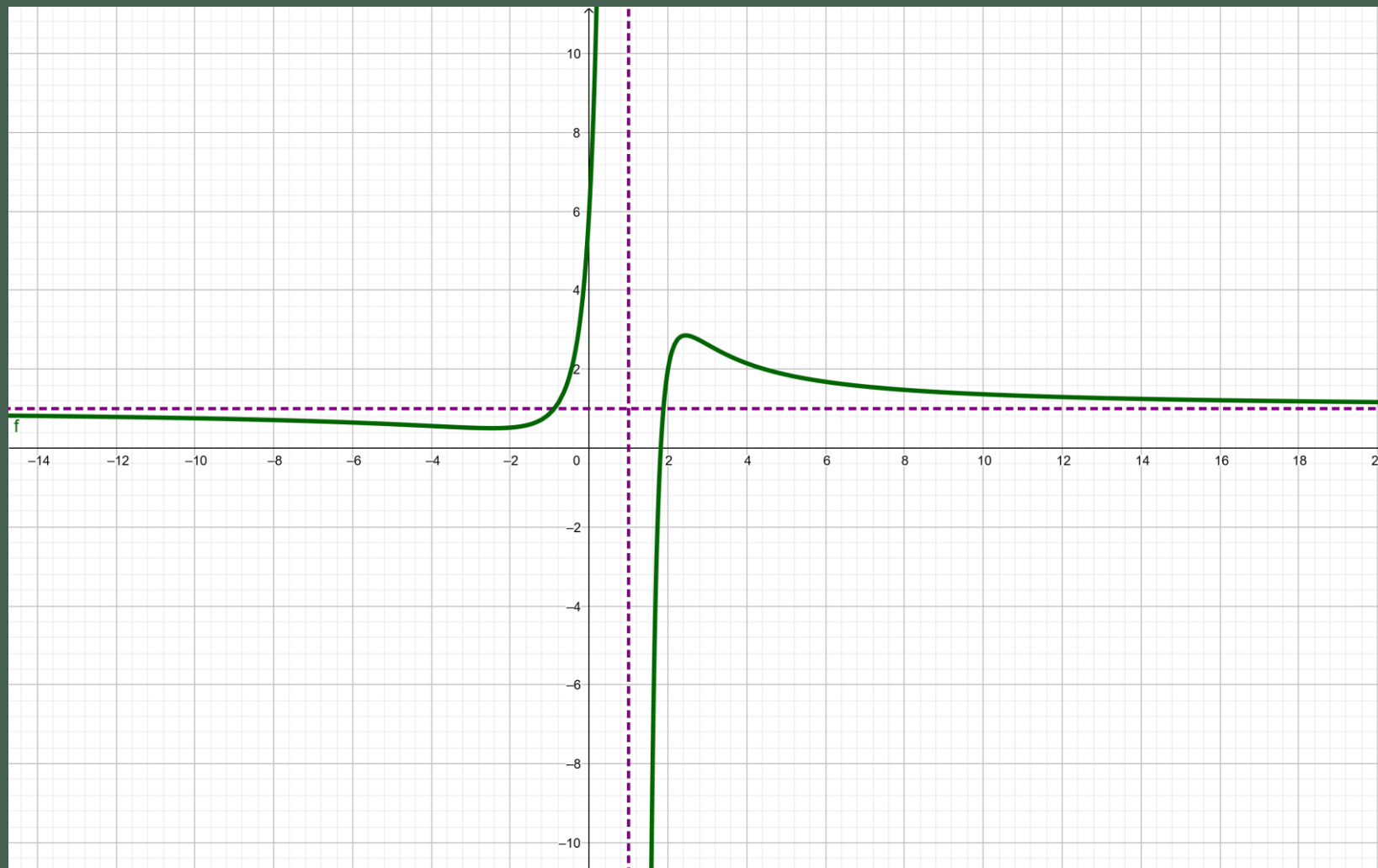

3. задатак – углови у нулама или превојним тачкама

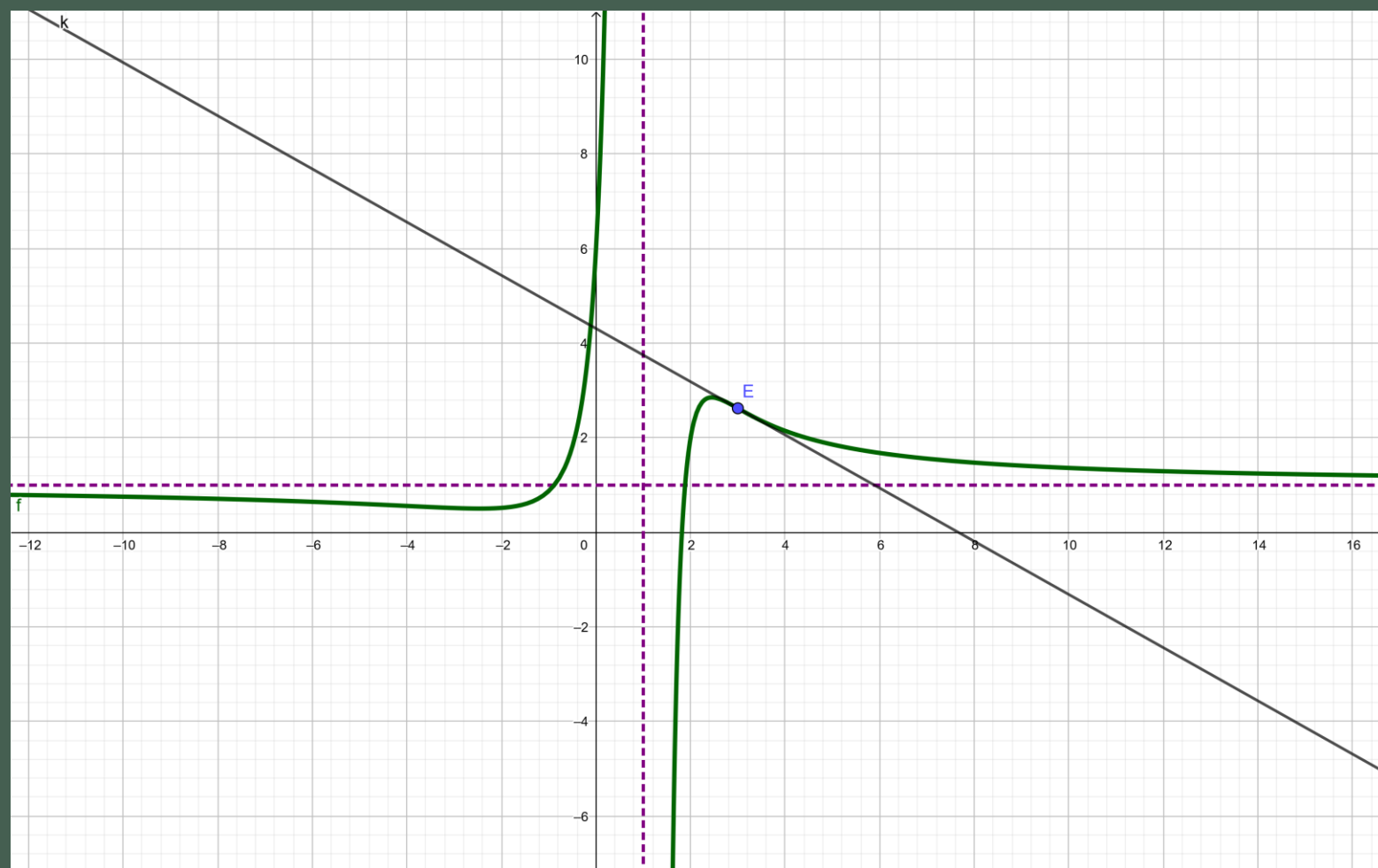

4. ЗАДАЧА

$$\bullet y = \frac{x^3 - 6}{(x-1)^3}$$

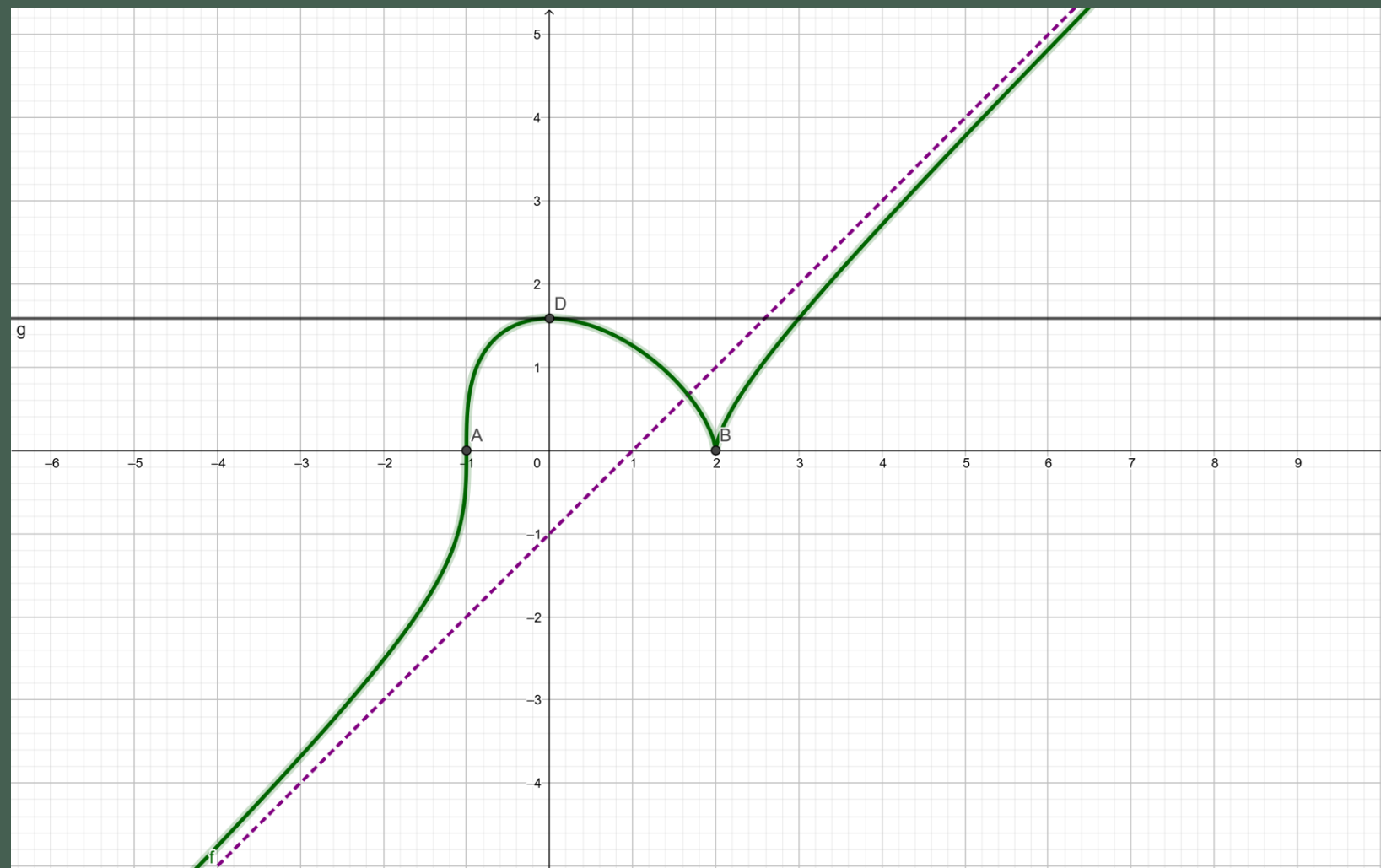

4. задатак – тангенте у превојним тачкама

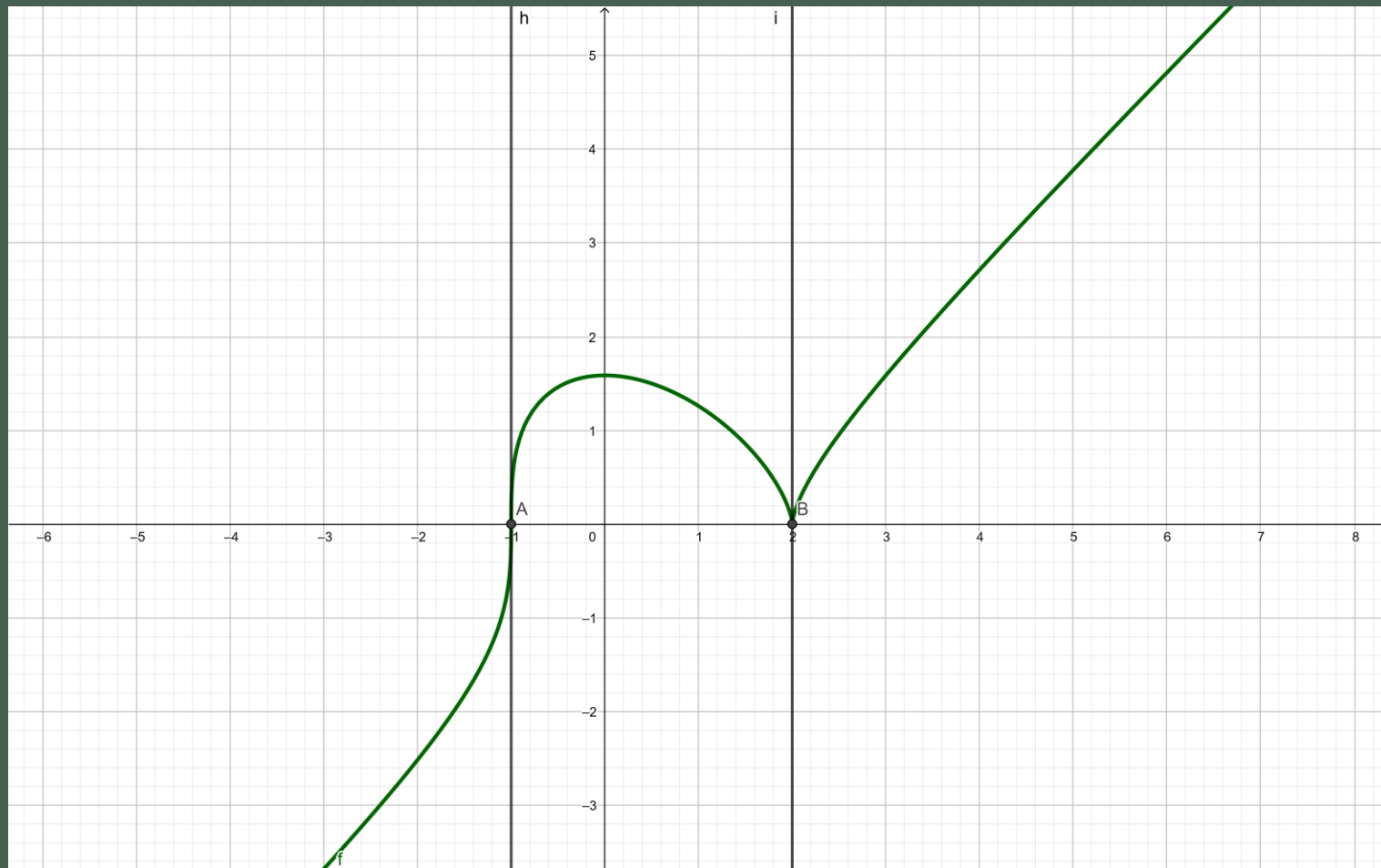

5. ЗАДАЧА

$$y = \sqrt[3]{(x-2)^2(x+1)}$$

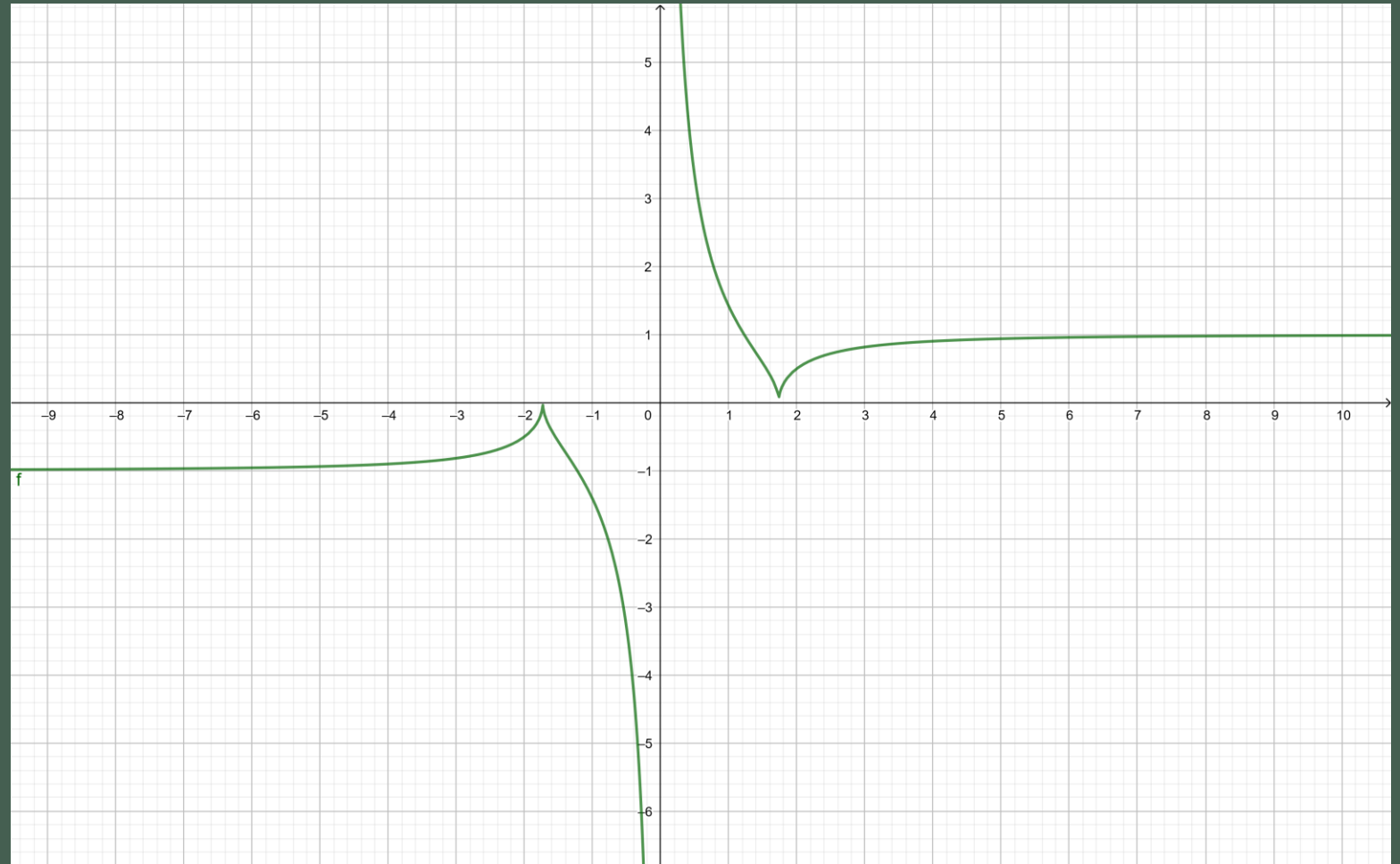

5. задатак – тангенте у нулама и превојним тачкама

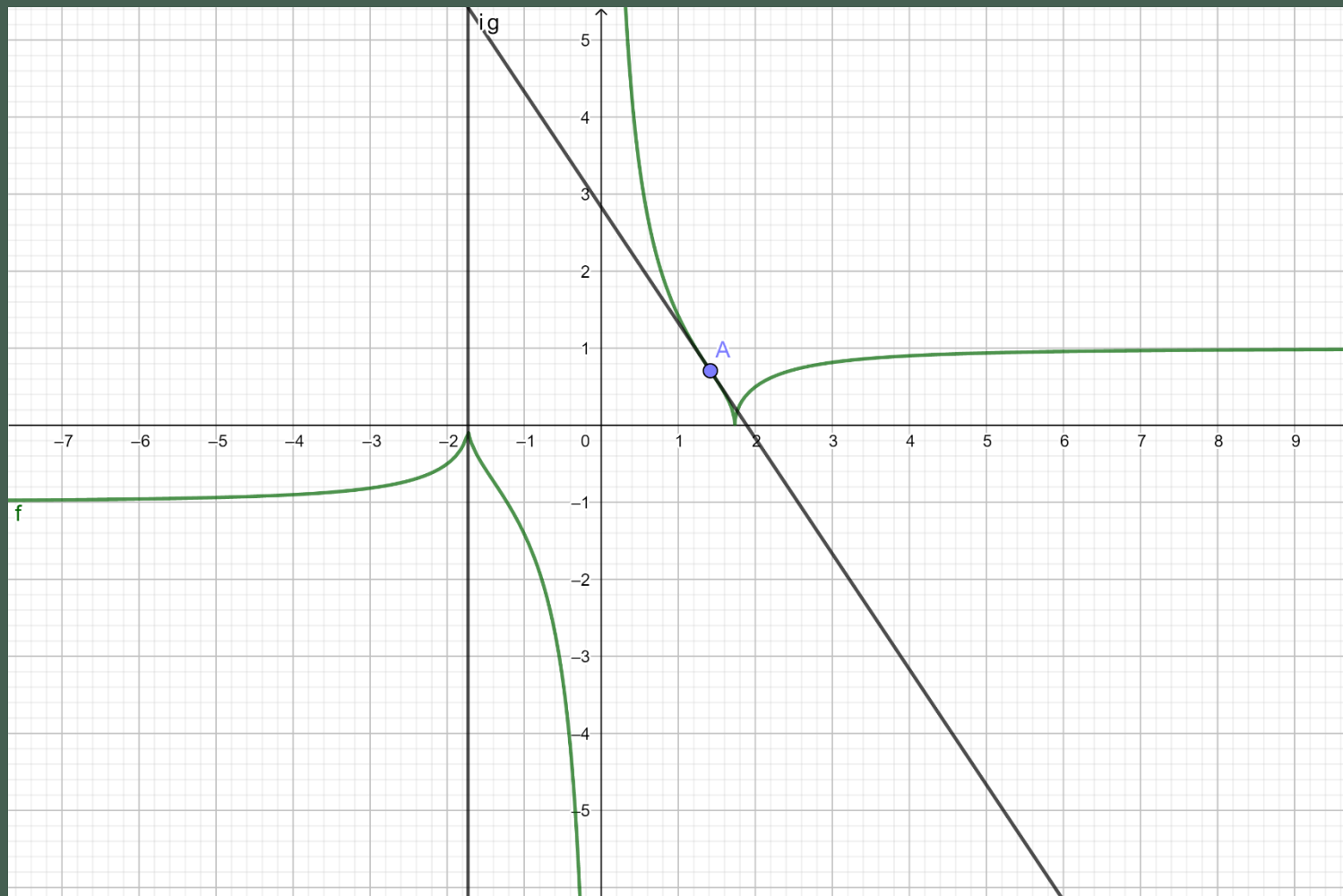

6. ЗАДАТАК

$$\bullet y = \frac{\sqrt{|x^2 - 3|}}{x}$$

6. задатак – тангенте у екстремним и превојним тачкама

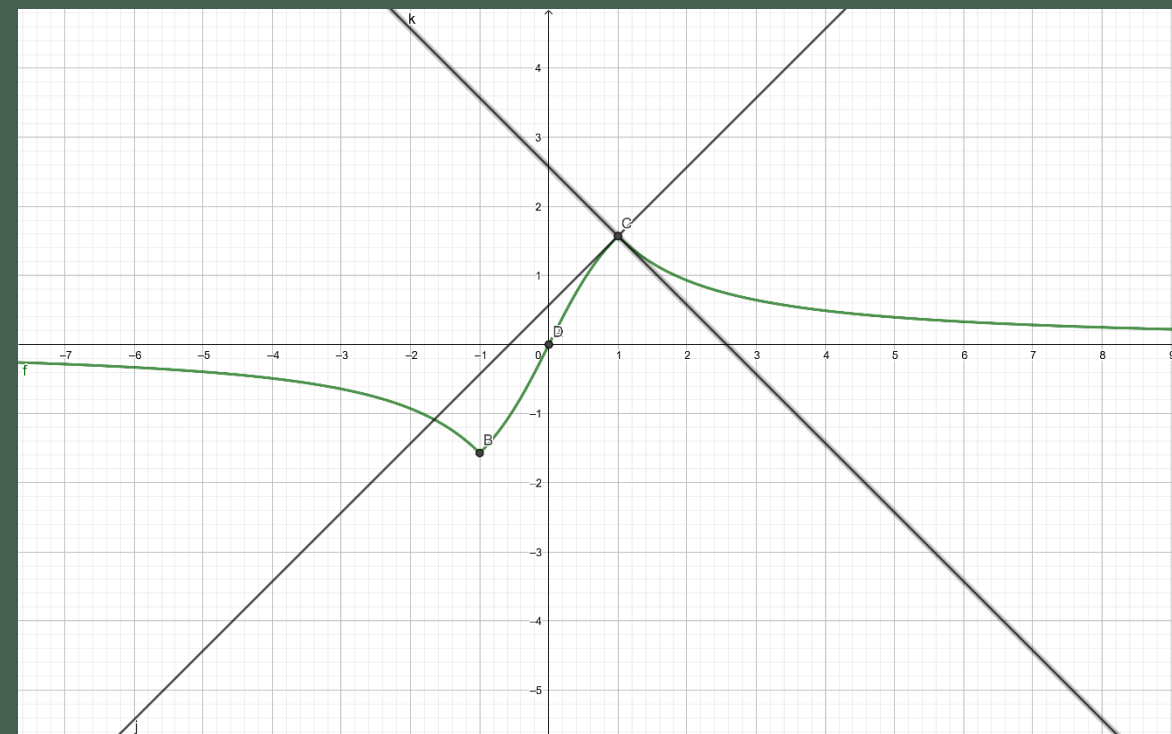
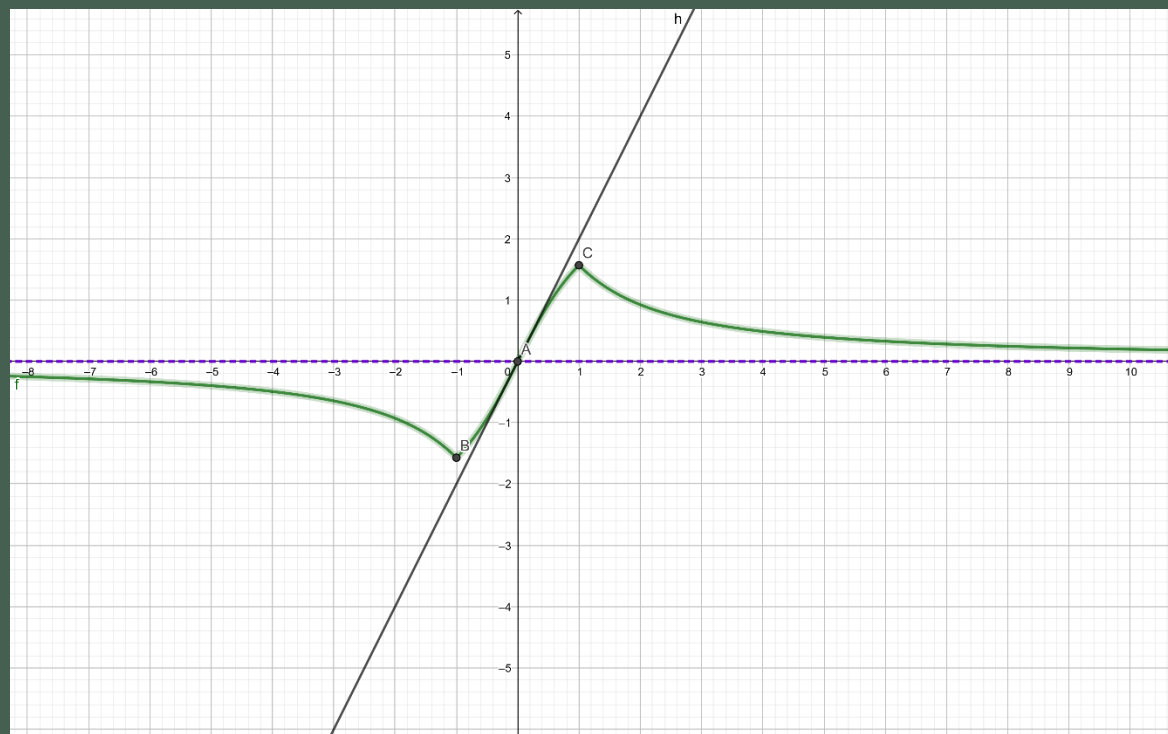
7. ЗАДАТАК

$$\therefore y = \arcsin \frac{2x}{1+x^2}$$

7. задатак – нула и екстремне вредности функције

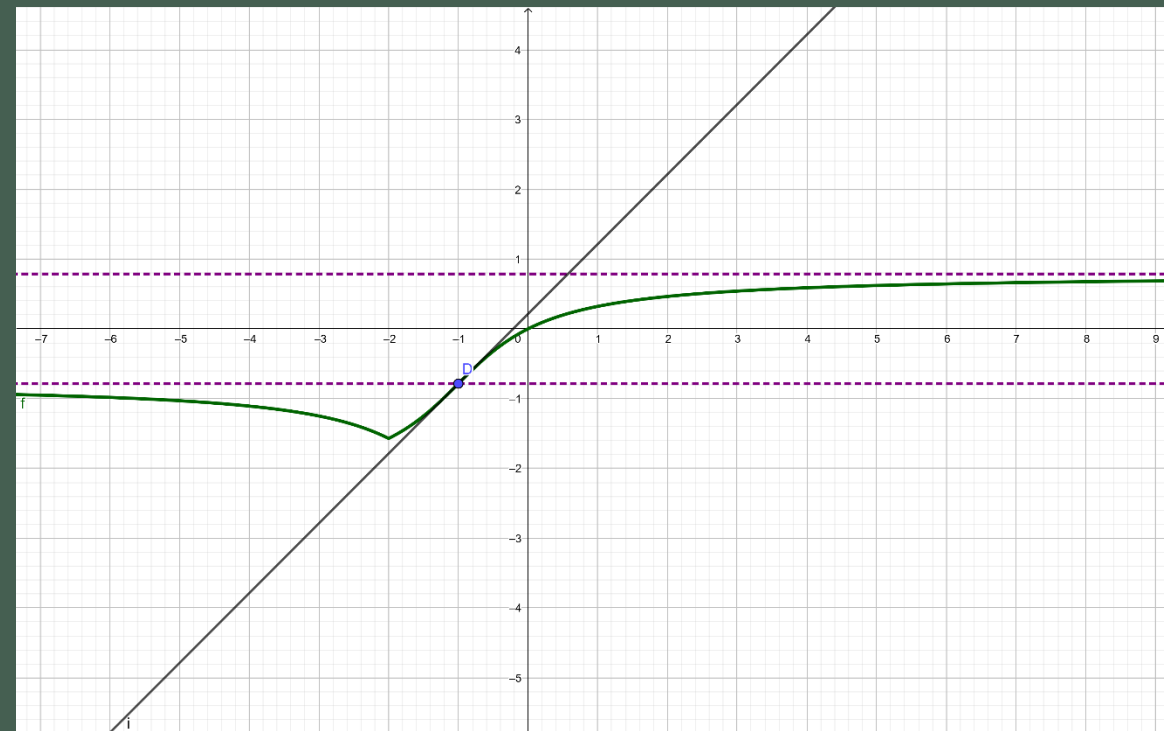
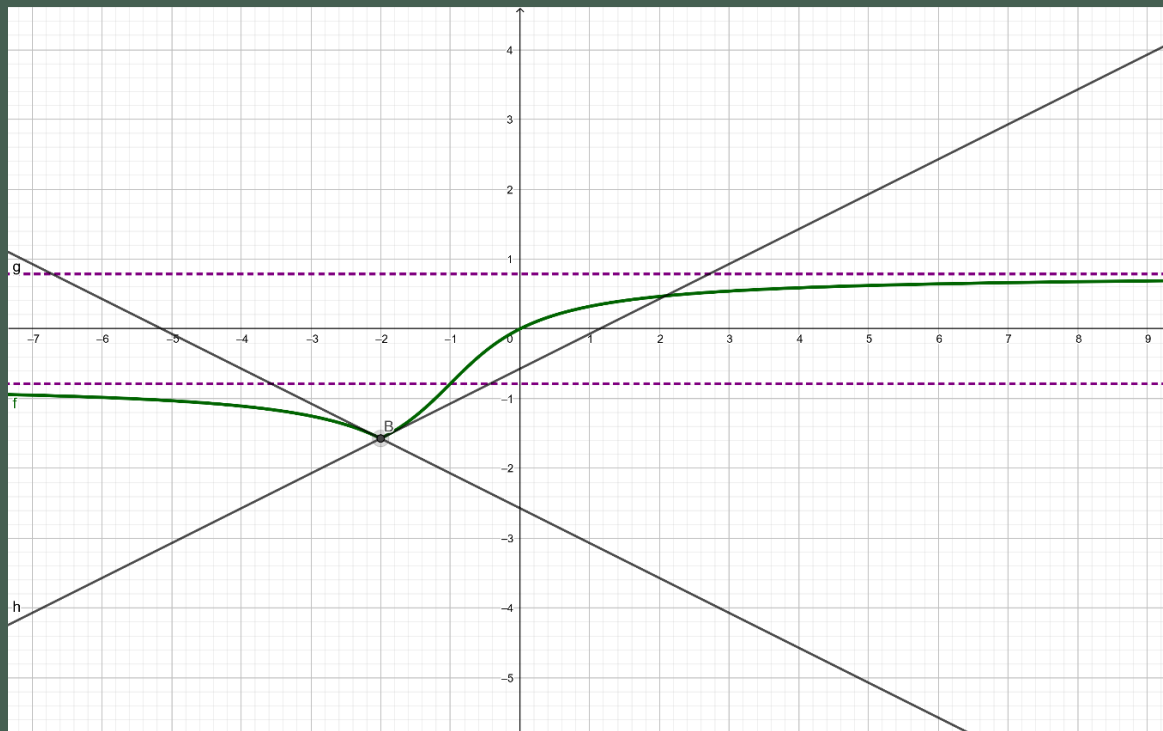

8. ЗАДАЧА

$$y = \arcsin \frac{x}{\sqrt{2x^2 + 4x + 4}}$$

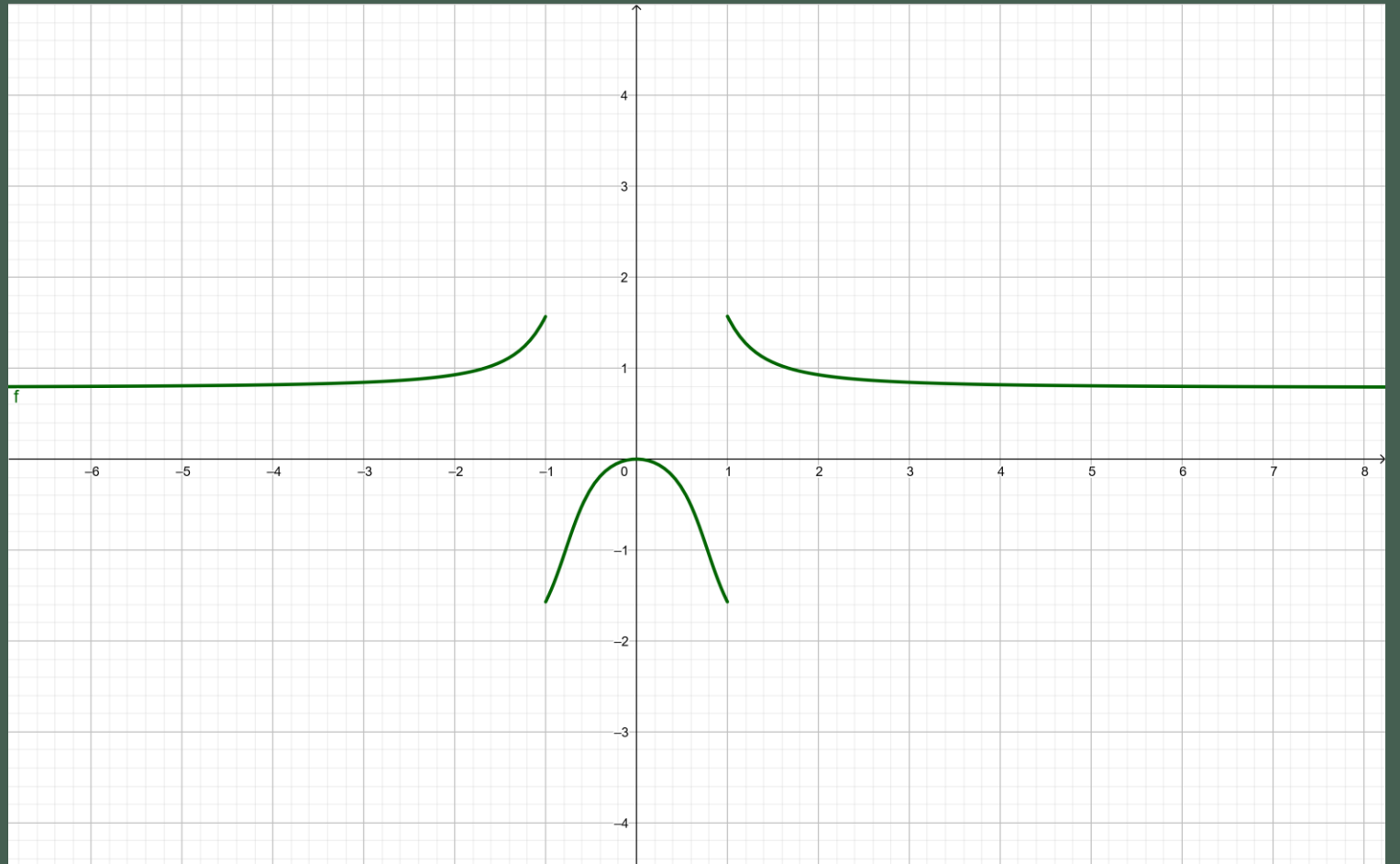

8. задатак – екстремне и превојне тачке

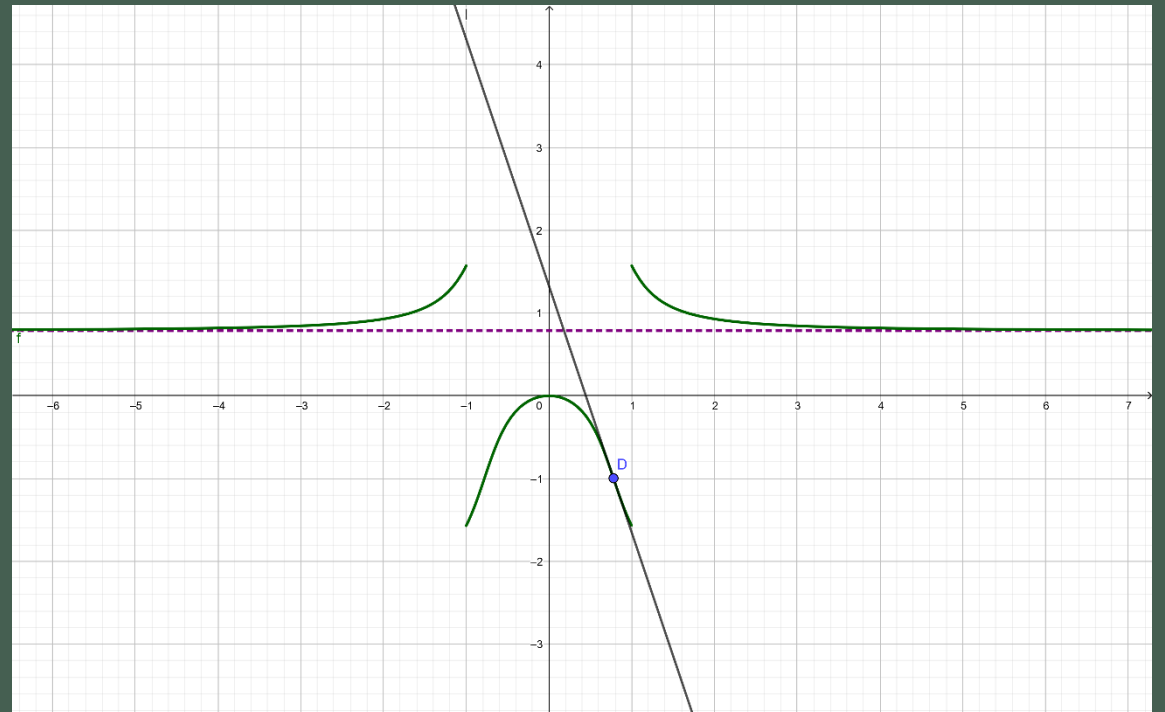
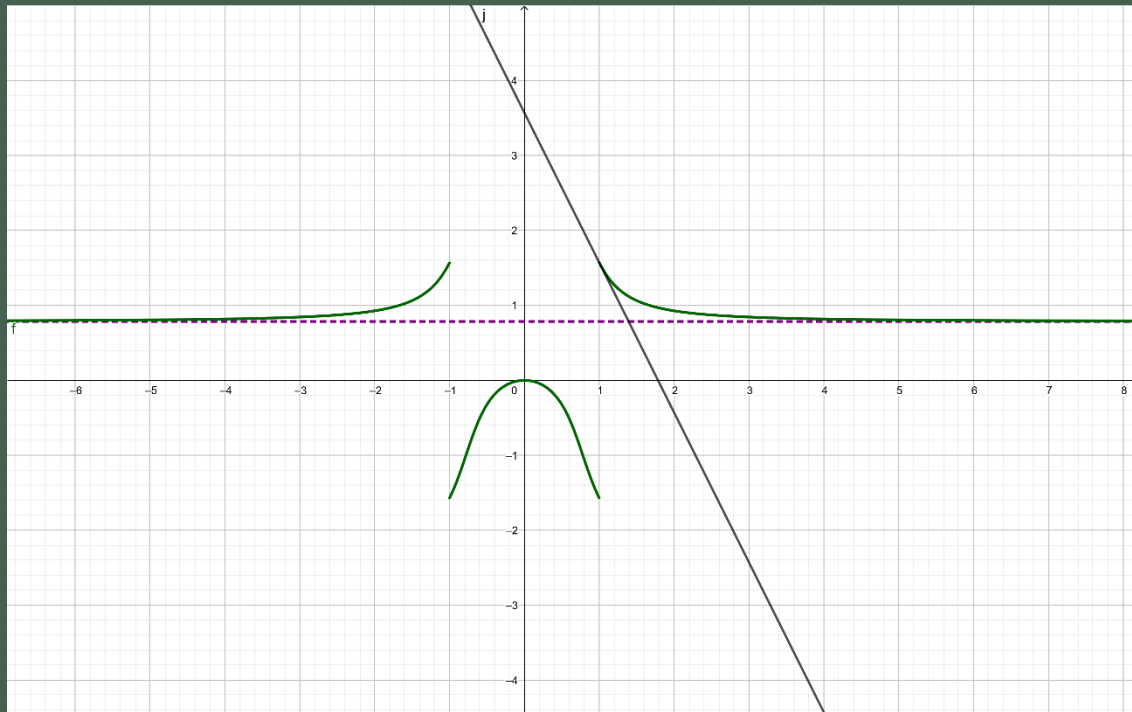

9. ЗАДАЧА

$$\bullet y = \operatorname{arctg} \frac{x^2}{x^2 - 1}$$

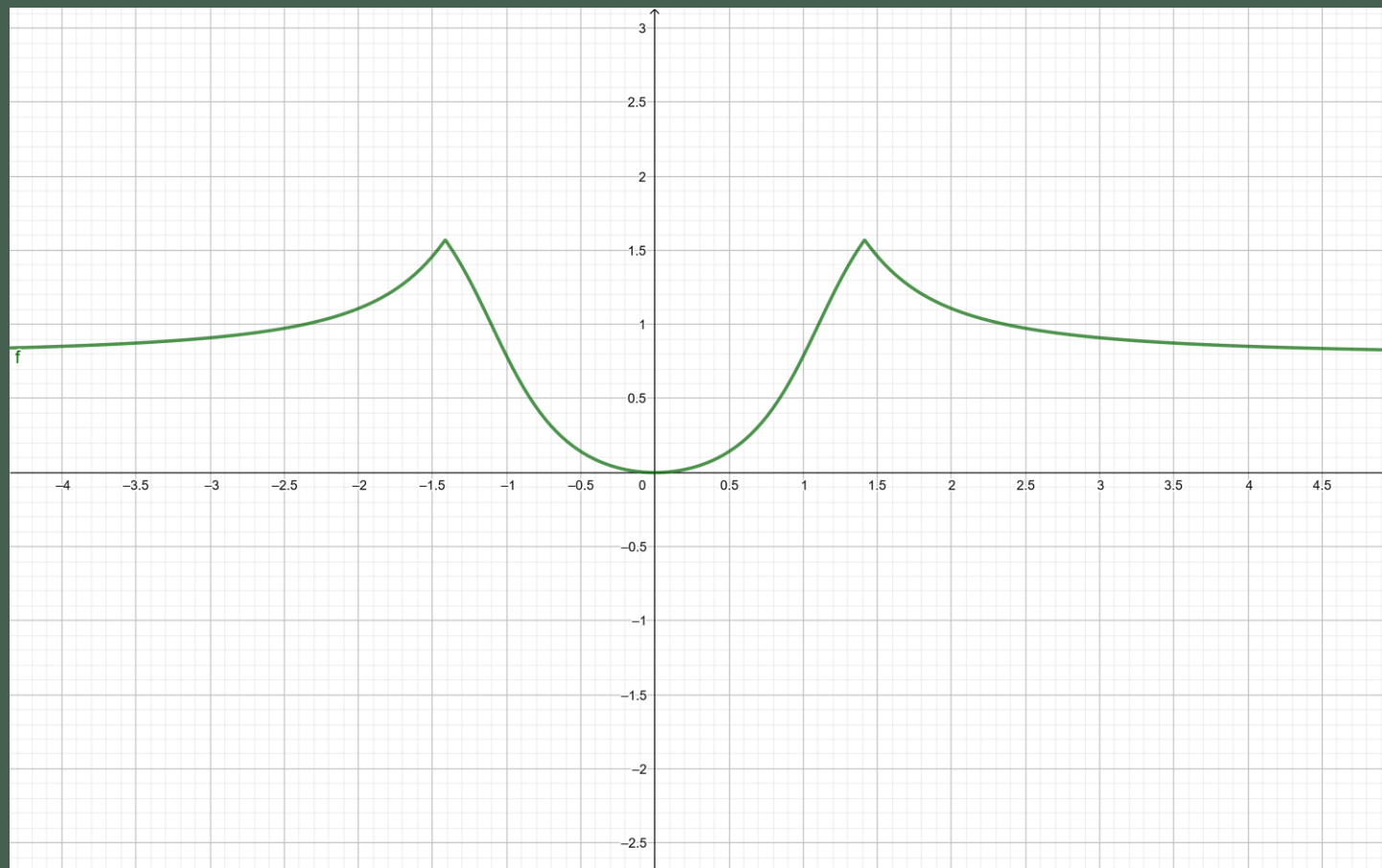

9. задатак – граничне и превојне тачке

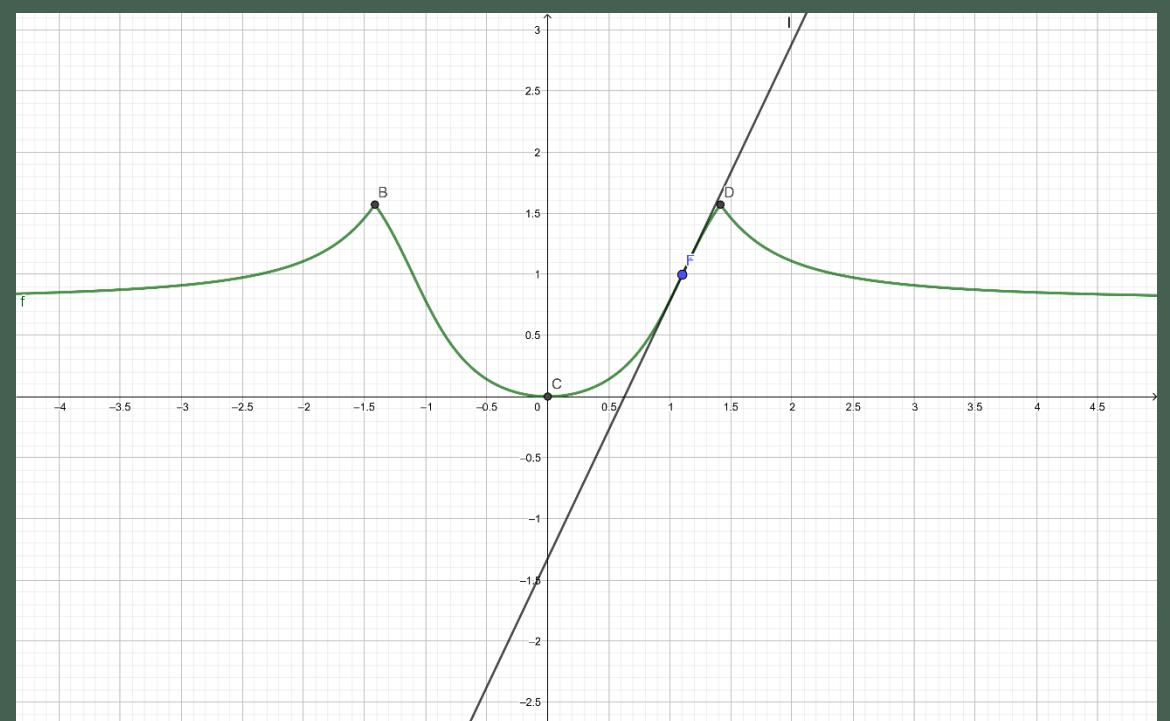
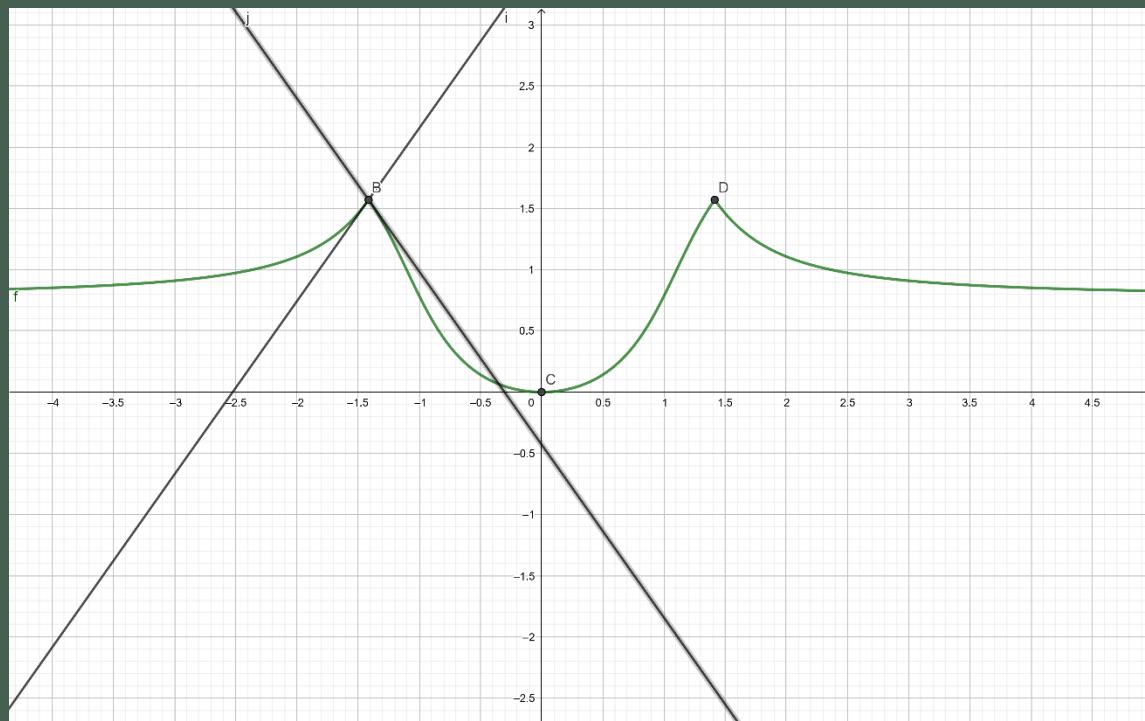

10. ЗАДАТАК

$$\bullet y = \arcsin \frac{x^2 \sqrt{2}}{2\sqrt{x^4 - 2x^2 + 2}}$$

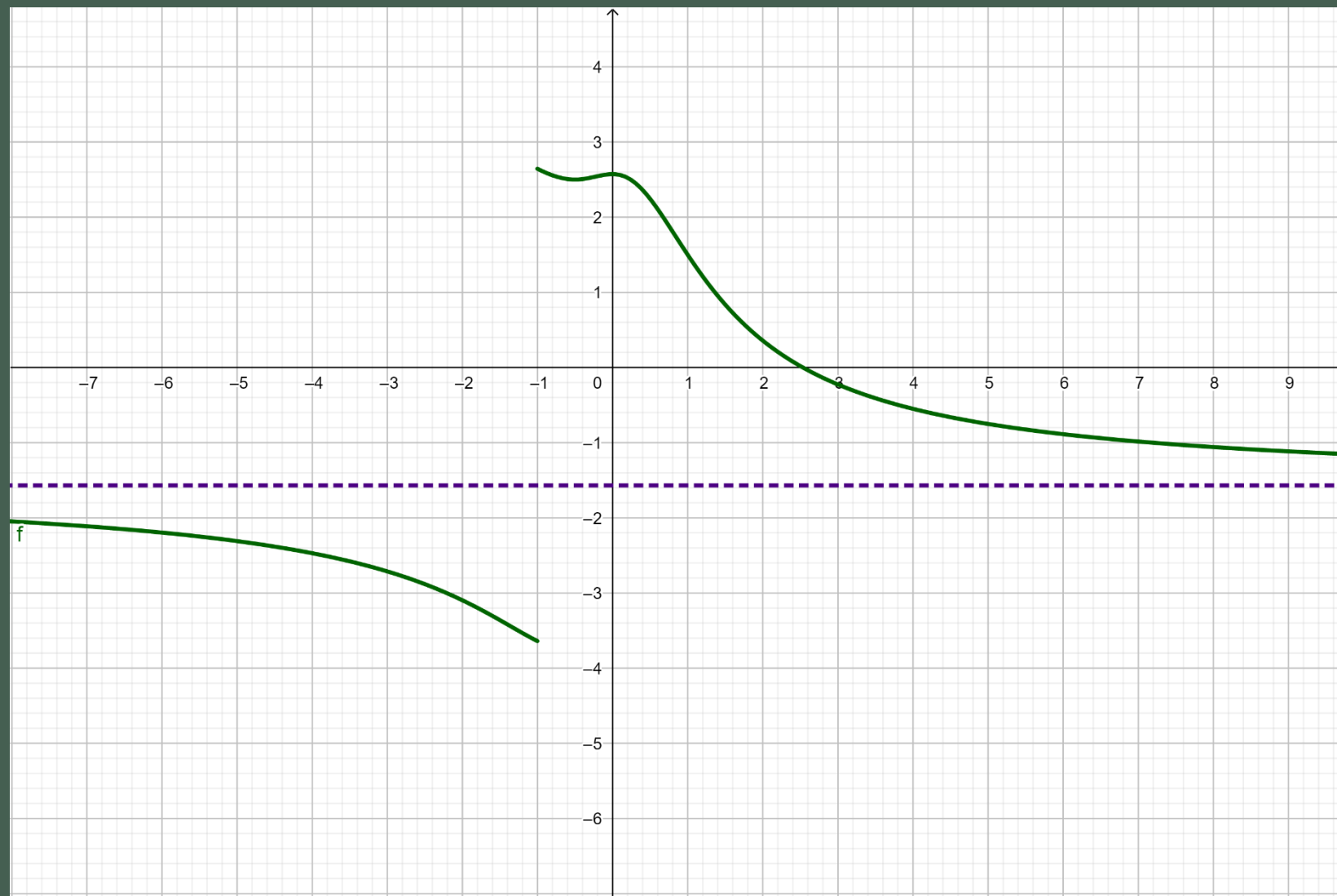

10. задатак – граничне и превојне тачке

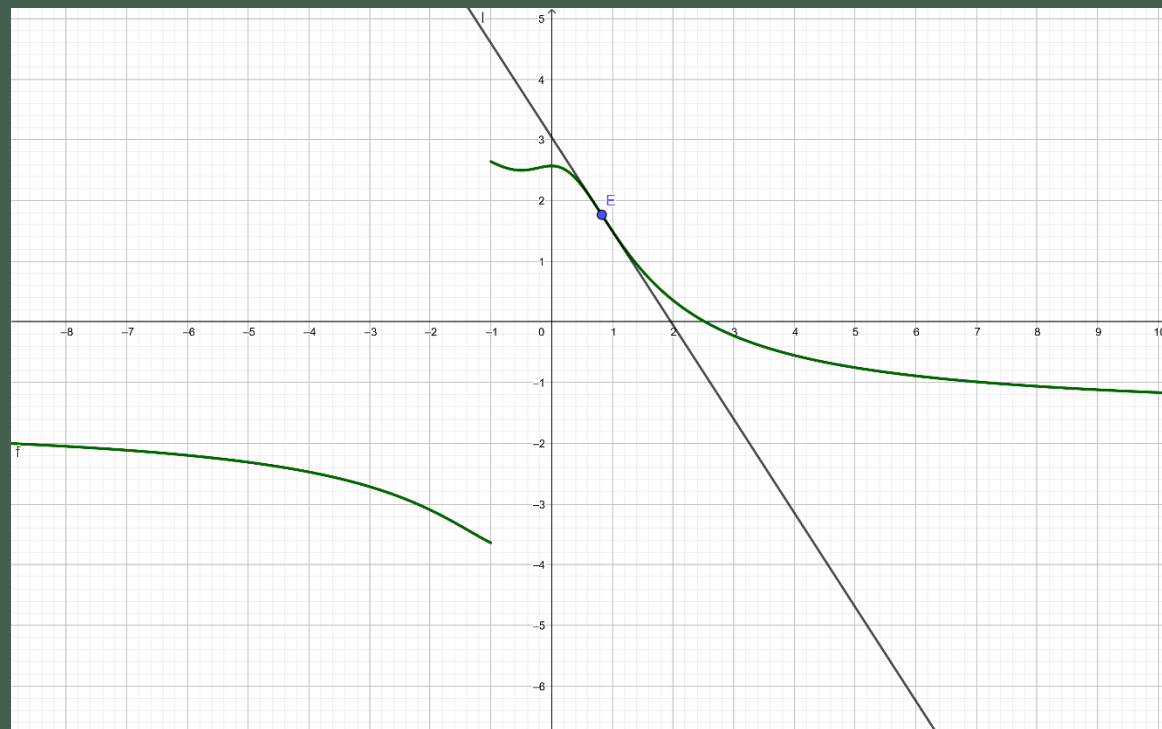
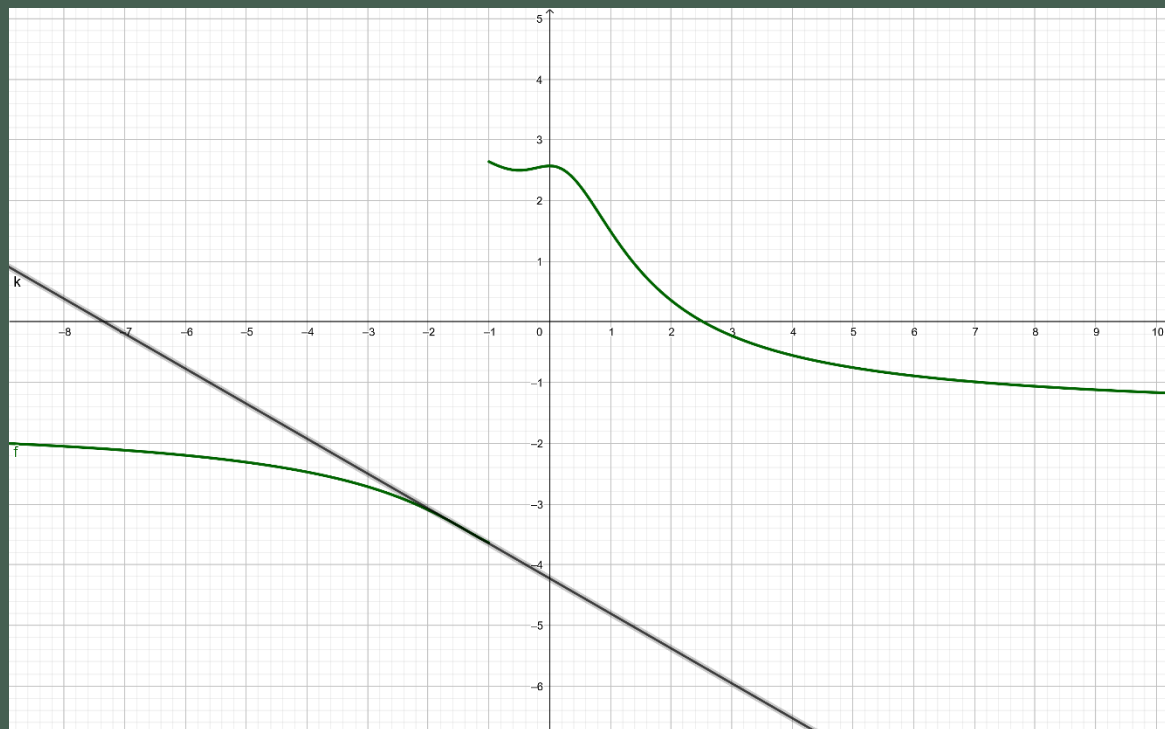
11. ЗАДАЧА

- $y = e^{\frac{1}{x^2-1}}$

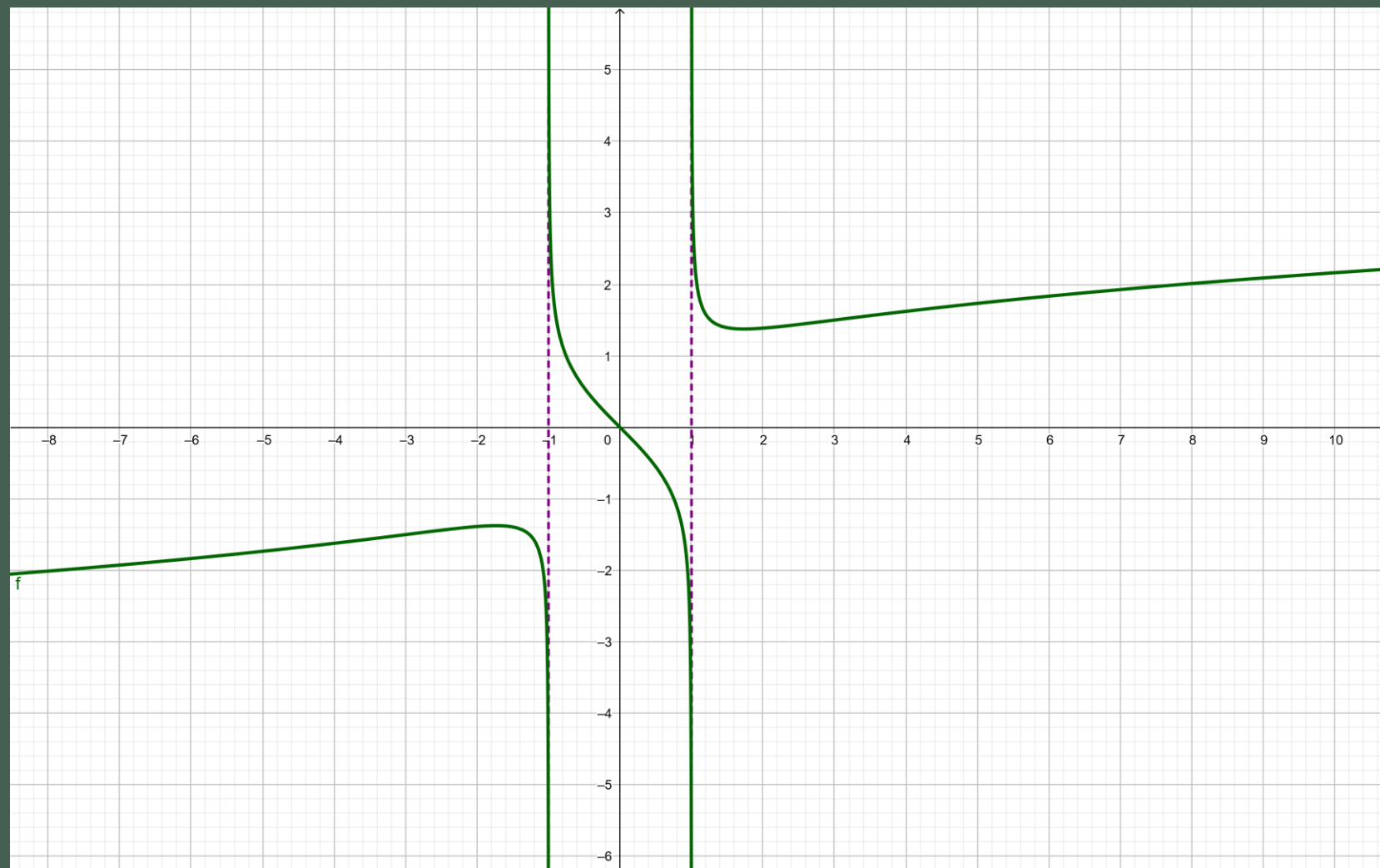

11. задатак – граничне и превојне тачке

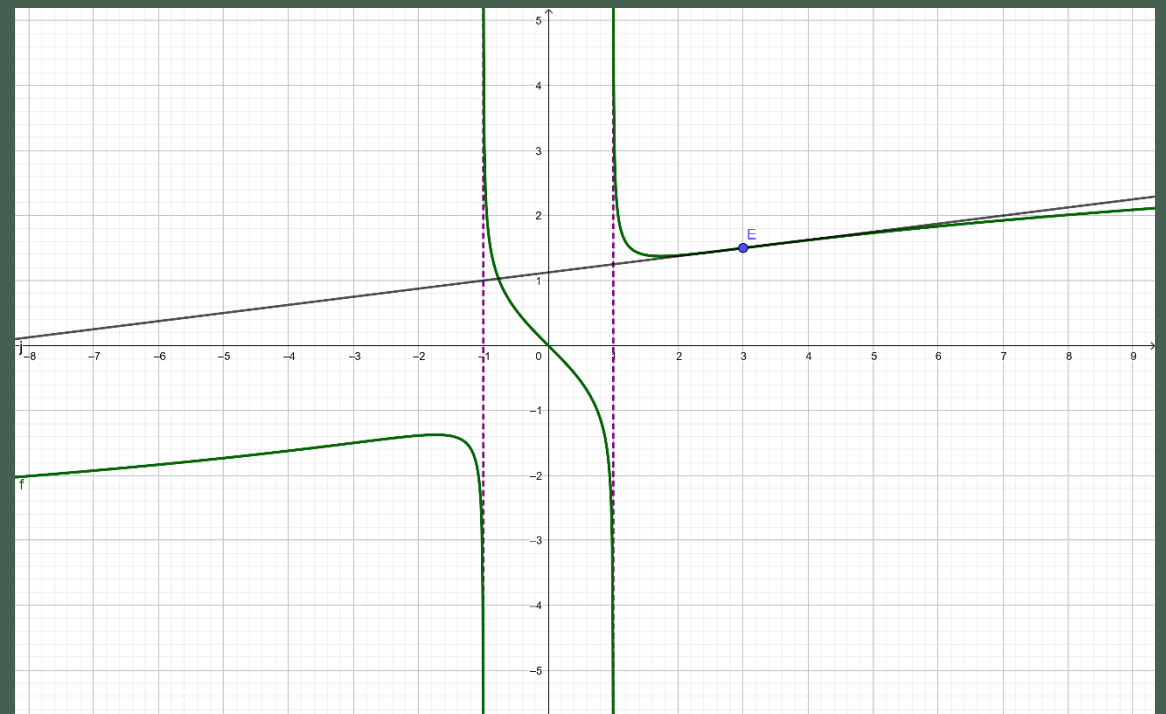
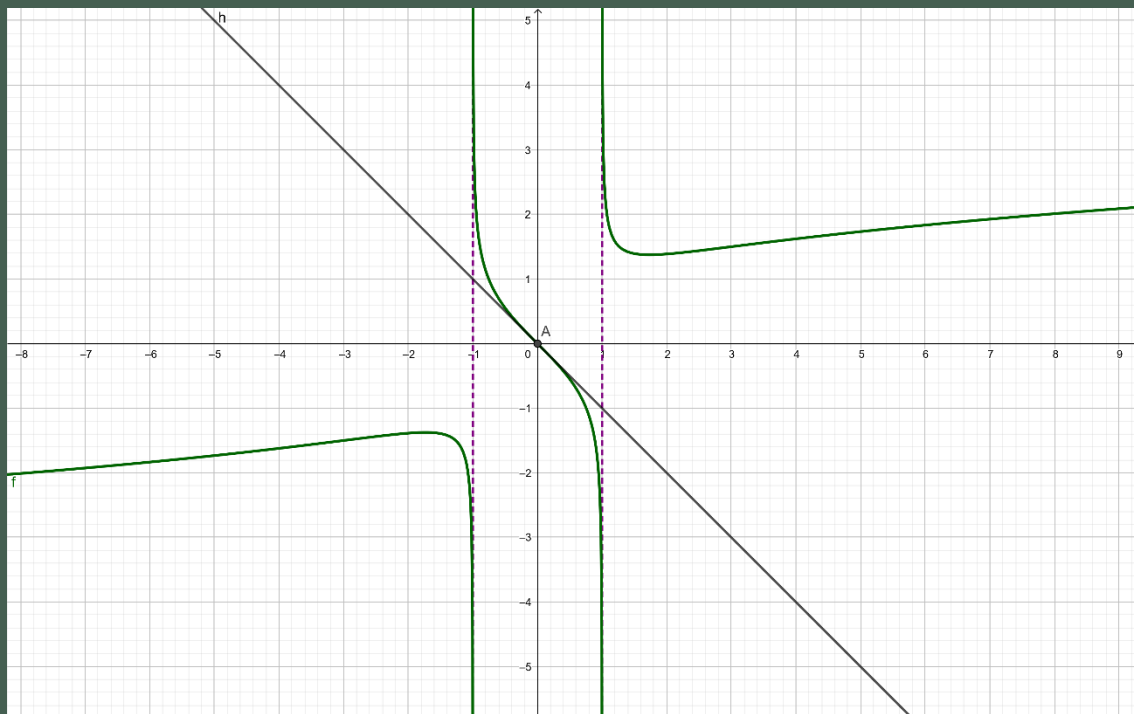

12. ЗАДАЧА

$$\bullet y = \frac{x}{\sqrt[3]{x^2-1}}$$

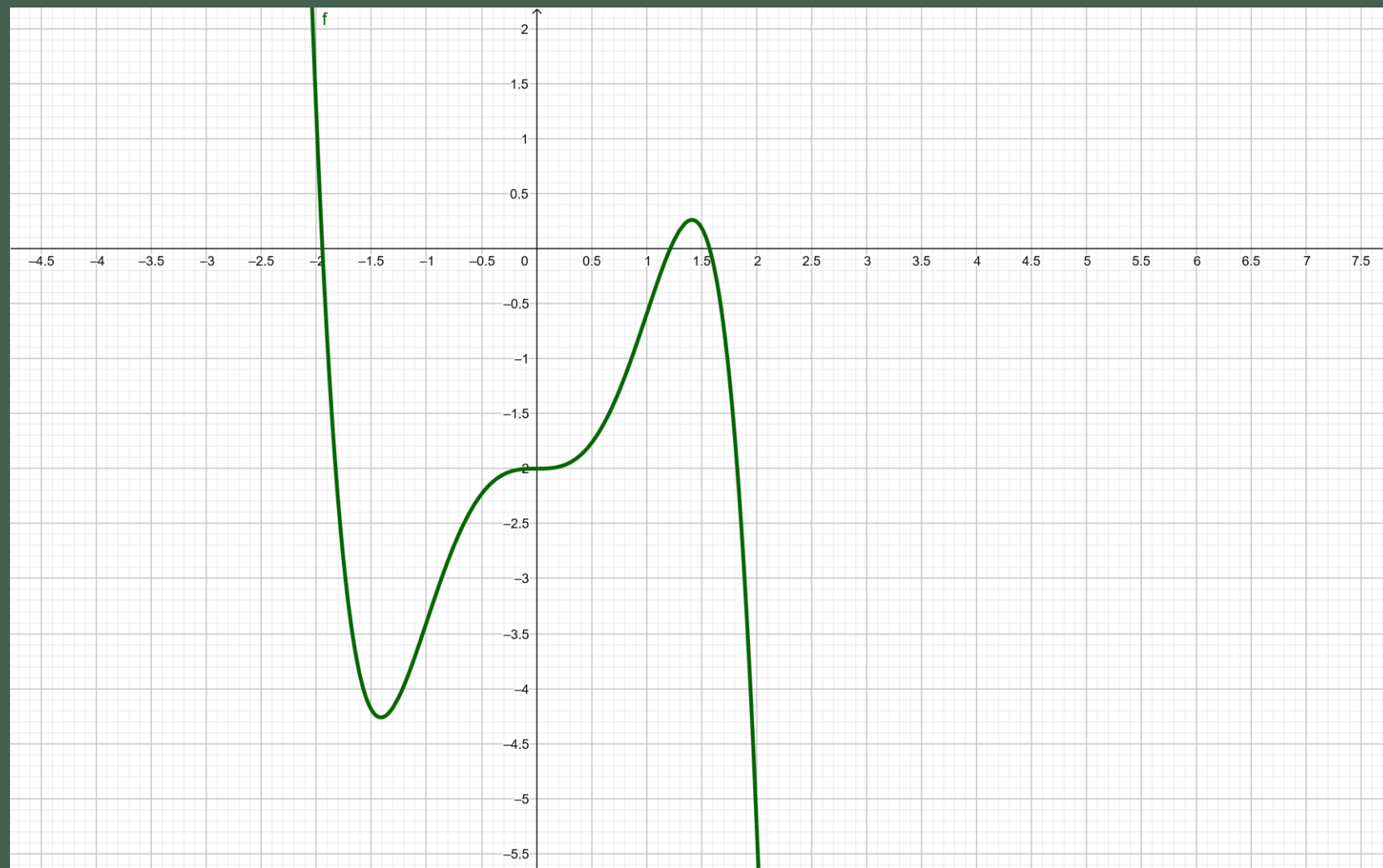

12. задатак – нула и екстремне вредности функције

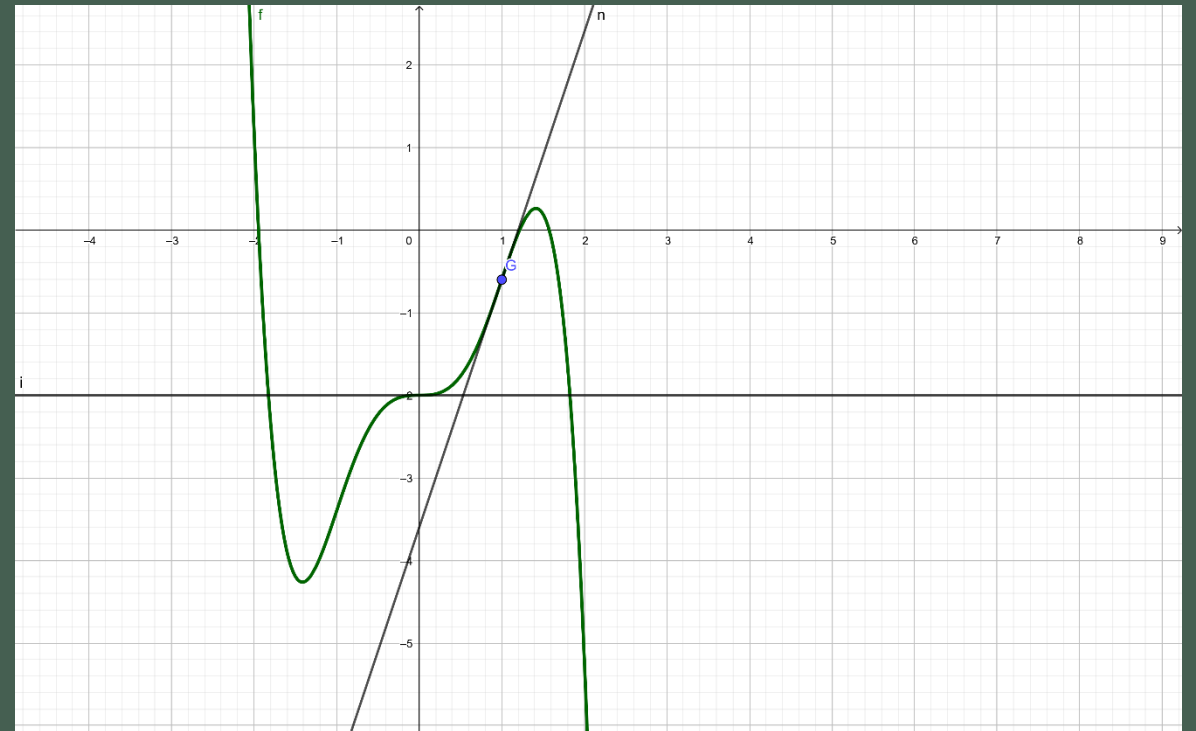
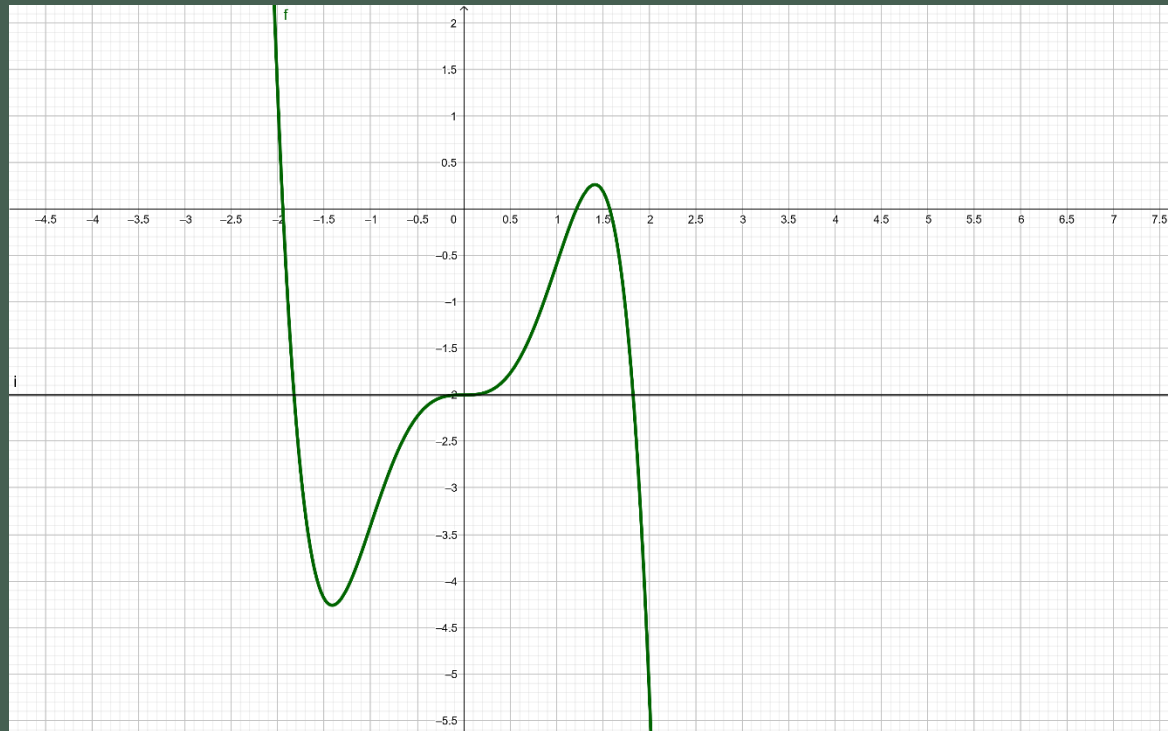

13. ЗАДАТАК

$$\bullet y = \frac{x}{\sqrt[3]{x^2-1}}$$

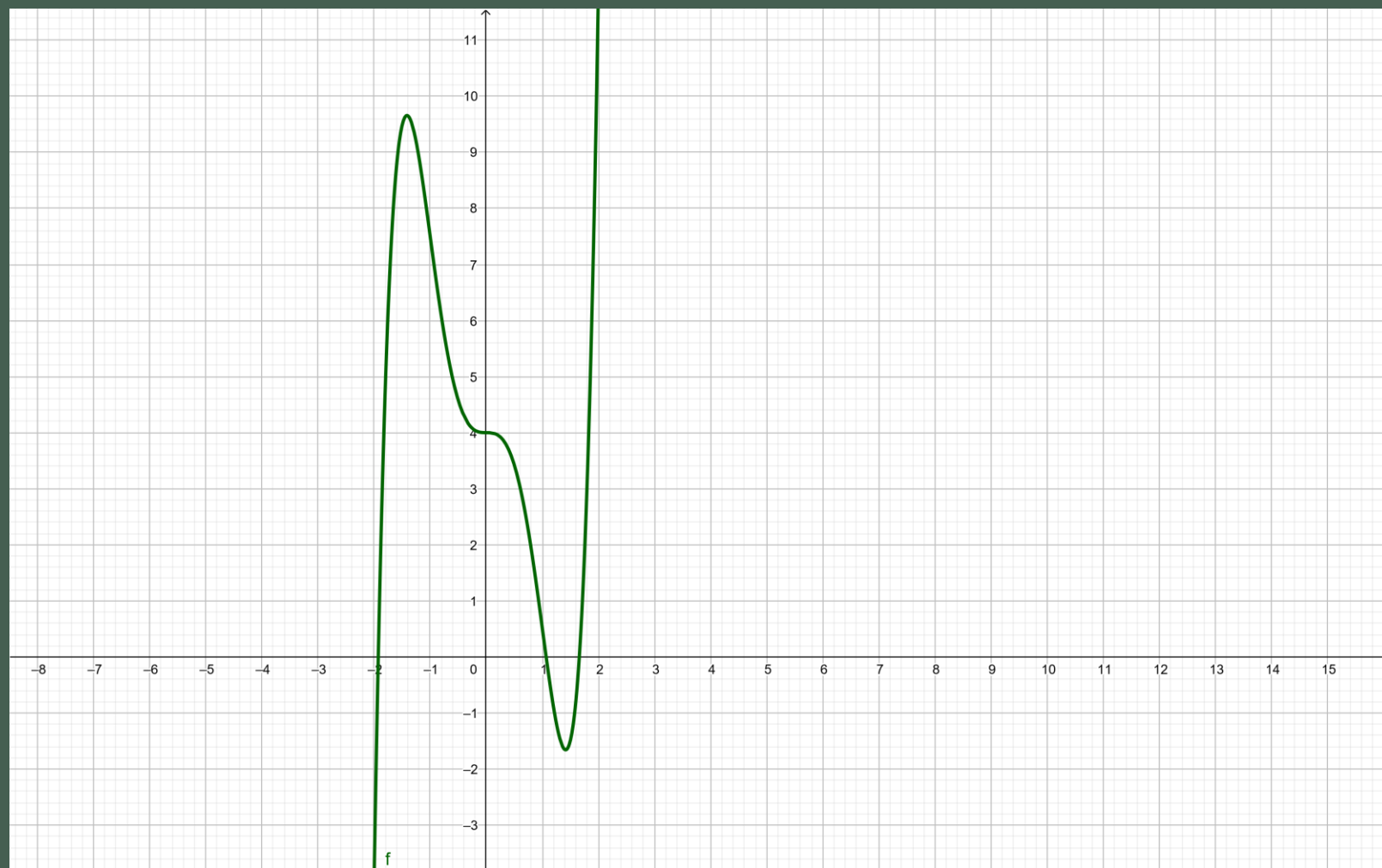

13. задатак – тангенте у превојним тачкама

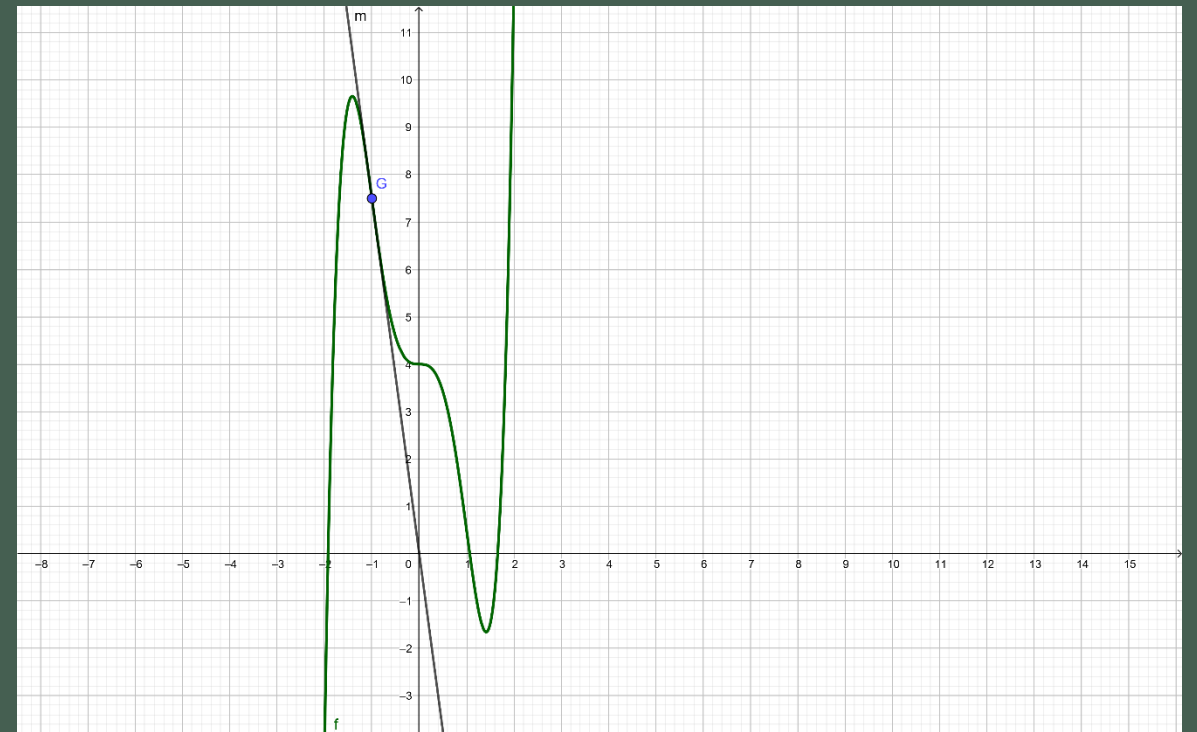
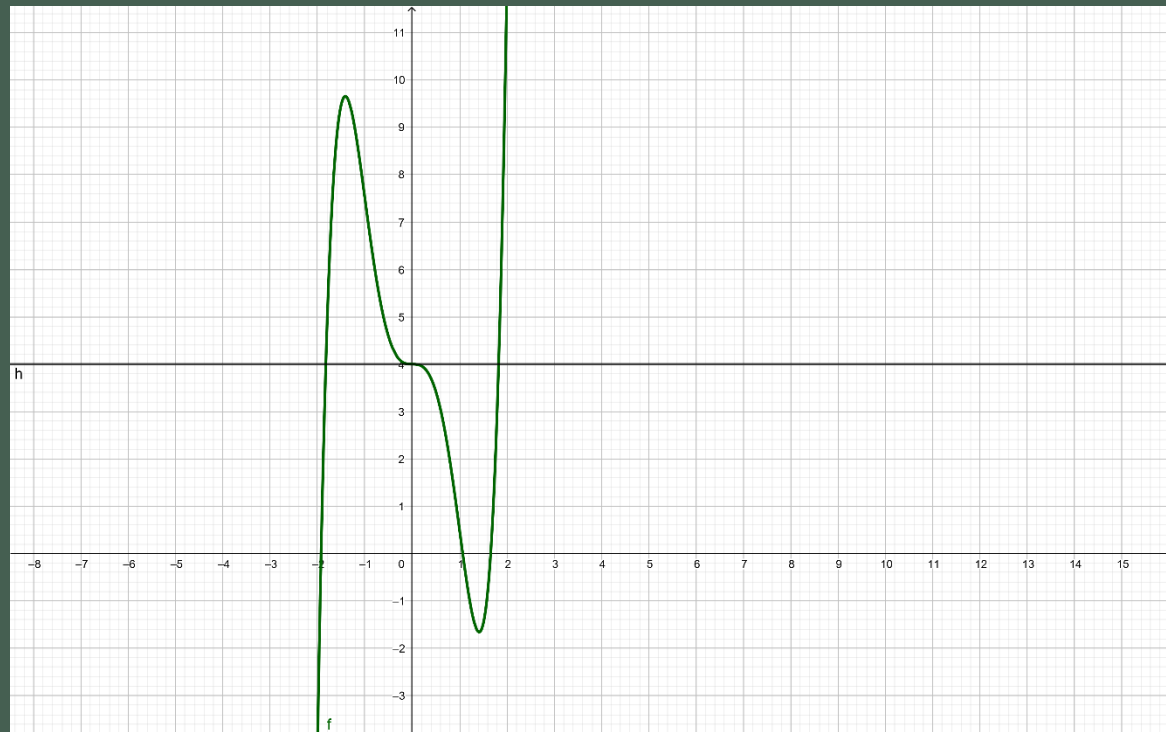

14. ЗАДАЧА

$$\bullet y = \frac{3}{2}x^5 - 5x^3 + 4$$

14. задатак – превојне тачке

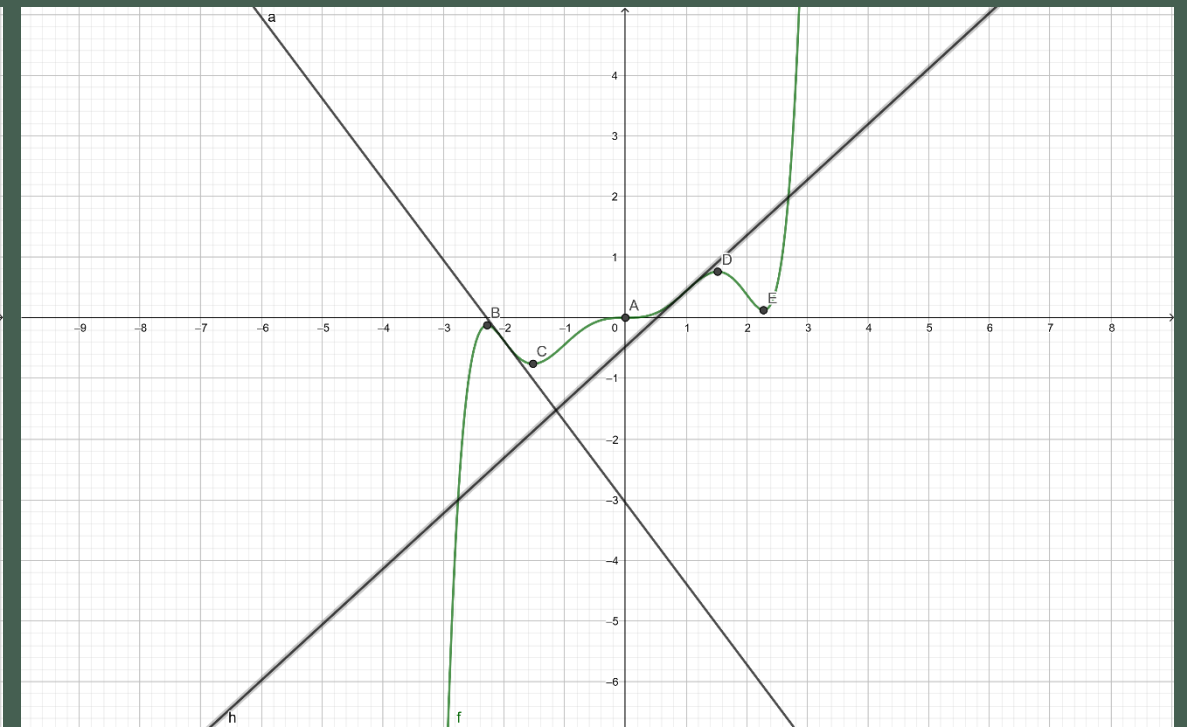
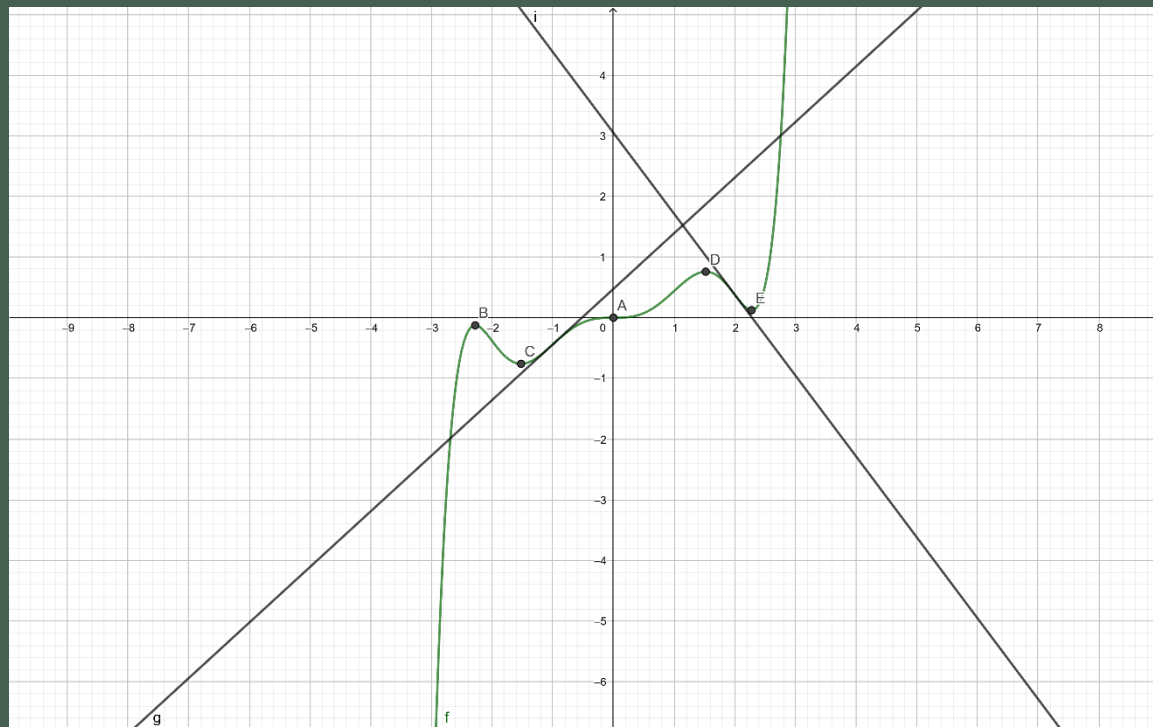
15. ЗАДАЧА

$$\bullet y = \frac{x^7}{42} - \frac{x^5}{4} + \frac{2x^3}{3}$$

15. задатак - превојне тачке

Завршни задатак:

- Детаљно испитати и скицирати график

$$\text{функције } y = \frac{x^7}{42} - \frac{x^5}{4} + \frac{2x^3}{3}$$

- Напомена: При скицирању графика функције користити Геогебру.